

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ'.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι: φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου. Ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι.— Γρηγόριον Διαιτ. Ὁδ. Παριναγωγίου 14.

2 Ἀπριλίου 1889.

ΟΔΙΓΑΙ ΤΙΝΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΚ ΤΩΝ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ ΜΟΥ¹

Ὅτε πρώτην φοράν ἠξιώθην νὰ παρασταθῶ ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης Ὑλγας, ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἀκροάσει, δὲν εἶχον ἔτι παρέλθει πολλοὶ μῆνες ἀφοῦ ἀφίκετο εἰς τὴν Ἑλλάδα ὥστε ἦτο νεαρῶτάτῃ μόλις δεκαεξὶ ἐτῶν. Καὶ ὅμως, ἀντὶ νὰ περιορισθῇ εἰς κοινούς τινας τόπους καὶ τύπους, μοὶ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν της νὰ μάθῃ τὰ κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει βάπτισιν τῆς ἑμωνύμου αὐτῇ ῥωσίδος ἡγεμόνος. Ἀπεκρίθην ὅτι ἔχομεν εἰδήσεις περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὑπεδέχθησαν αὐτήν, ἀλλ' αἱ εἰδήσεις αὗται οὐδὲν παραδόξως διακλαμβάνουσι περὶ τῆς τελετῆς τοῦ βαπτίσματος. Ἐκ τούτου μάλιστα ὑπέθεσαν τινες ὅτι οὐδ' ἐβαπτίσθη τότε ἡ ἀρχόντισσα τῆς Ῥωσίας, ὅπως τὴν ἔλεγον οἱ Βυζαντινοί. Ὅτι ὅμως ἡ Ὑλγα ἐβαπτίσθη κατὰ τὴν μετὰ τὴν αὐτῆς ταύτην εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἶναι ἀναμφισβήτητον· διότι μαρτυρεῖται ὑπὸ ἀξιοπίστων βυζαντινῶν ἱστορικῶν καὶ ὑπερβαίνεται ἐν αὐτῇ τῇ περιγραφῇ τῶν πρὸς δεξιῶσιν αὐτῆς γενομένων τελετῶν, ἐν ἧ δὲ ἀναφέρεται μεταξύ τῶν ἀκολουθῶν τῆς ἀρχοντίσσης καὶ ὁ παπᾶς Γρηγόριος.

Τότε ἡ βασίλισσα ἐζήτησε νὰ περιγράψω τὴν γενομένην τῇ ἡγεμόνι ὑποδοχὴν. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο εὐκόλον, διότι αἱ τελεταὶ ὑπῆρξαν ποικίλαι, ἐν τῇ παρακειμένῃ δὲ αἰθούσῃ πολλοὶ περιέμενον ἔτι νὰ προσφέρωσι τὰ σεβάσματά των εἰς τὴν Ἀνασσαν. Οὐδὲν ἦττον ἐπροσπάθησα νὰ εὐχαριστήσω ὅσον οἶόν τε συνοπτικῶς τὴν περιέργειαν αὐτῆς.

Ἡ ἀρχόντισσα τῆς Ῥωσίας, εἶπον, δὲν εἰσῆλθεν ὡς φαίνεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἅμα καταπλεύσασα, ἀλλὰ παρέμεινεν ἐν τῷ λιμένι ἐπὶ ἰκανὰς ἡμέρας. Τοῦτο δὲν τὸ ἀναφέρουσιν οἱ Βυζαντινοί. Ὁ Ῥώσος ὅμως χρονολόγος Νέστωρ διηγεῖται ὅτι μετὰ τινα χρόνον προσῆλθον εἰς Κιέβον πρέσβεις τοῦ βασιλέως ἀπαιτοῦντες παρὰ τῆς ἡγεμόνος νὰ πέμψῃ στρα-

τιωτικὴν ἐπικουρίαν καὶ δῶρα, καθ' ἃς εἶχε δώσει ὑποσχέσεις, ἡ δὲ Ὑλγα ἀπεκρίθη ὅτι ὅταν ὁ αὐτοκράτωρ ἡμῶν περιμείνῃ εἰς Potchajna (προάστειον τοῦ Κιέβου) ὅσον περιέμεινα ἐγὼ εἰς Σούδαν (τὸν λιμένα τῆς Κωνσταντινουπόλεως), τότε θέλω στείλει καὶ ἐγὼ αὐτῷ δῶρα καὶ ἐπικουρίας. Ὅπως δὴποτε τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι, μετὰ τὴν ἀποβίβασιν αὐτῆς, ἡ Ὑλγα ἐγένετο δεκτὴ οὐχὶ ὡς κυρίαρχος, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐθιμοταξίαν ἧτις ἐτηρεῖτο ὡς πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν φίλων τοῦ Κράτους ἡγεμόνων.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐβασίλευεν ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, παρέστη δὲ τὸ πρῶτον ἡ Ὑλγα εἰς τὴν αὐλὴν τῇ 9 Σεπτεμβρίου 955. Ἡ ἡμέρα ὑπῆρξεν ὀπωροῦν κοπιαστικῆ, διότι διαρκούσης αὐτῆς ἐξ ἐγένοντο τελεταὶ παρουσίας εἰς τὸν βασιλέα, παρουσίας εἰς τὴν βασίλισσαν· οἰκειότερα κοινὴ συνέντευξις τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης μετὰ τῆς Ὑλγας· δύο ἐπίσημα γεύματα, τὸ μὲν παρὰ τῷ βασιλεῖ, τὸ δὲ παρὰ τῇ βασίλισσῃ, καὶ τελευταῖον τράπεζα ἐπιδόρπιος εἰς ἣν δὲν ἐκάθησε μετὰ τῶν βασιλέων εἰμὴ μόνῃ ἡ Ὑλγα.

Ἡ πρώτη εἰς τὸν βασιλέα παρουσίας ἐγένετο ἐν τῇ πολυτελεῖ αἰθούσῃ ἧτις ἐκαλεῖτο Χρυσοτρίκλινον. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἐκάθησαν ἐπὶ θρόνων χρυσῶν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ῥωμανός, περιστοιχισθέντες ὑπὸ τῆς αὐλικῆς θεραπείας. Μεθ' ὃ εἰσῆλθον πρώτη ἡ ἀρχόντισσα τῆς Ῥωσίας, ἀμέσως μετ' αὐτὴν αἱ συγγενεὶς αὐτῆς ἀρχόντισσαι καὶ κατόπιν αἱ προκρίτωραι τῶν θεραπεινῶν. Πᾶσαι αὗται αἱ κυρίαὶ ἐπλησίασαν μέχρι τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἴστατο ὁ μέγας λογοθέτης, ἦτοι ὁ γενικὸς Γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας. Ὅπισθεν δὲ τῶν κυριῶν εἰσῆλθον οἱ πρέσβεις τῆς Ῥωσίας καὶ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ῥῶσοι πραγματευταί, οἵτινες ἅπαντες ἔστησαν πολὺ κατωτέρω. Καὶ ἡ μὲν Ὑλγα μικρὸν τὴν κεφαλὴν ὑπέκλινε, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ προσεκύνησαν. Κατὰ τὴν ἐντευξίν ταύτην ἡ συνομιλία περιορίσθη εἰς τὰς τυπικὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις, περὶ υἰείας, ὀδοιπορίας καὶ τῶν τοιοῦτων· ἡ δὲ συνομιλία ἐγένετο οὐχὶ ἀμέσως μεταξύ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀρχοντίσσης,

1) Ἀνεγνώσθη ἐ τῷ συλλόγῳ Παρνασσῷ.

άλλα διά του μεγάλου λογοθέτου, όπως συνέβαινε πάντοτε εις τας επίσημους παραστάσεις των ξένων πρέσβειων.

Μετ' οὐ πολὺ ἐδέχθη ἡ βασίλισσα τὴν ἀρχόντισσαν τῆς Ῥωσίας εἰς τὴν αἰθούσαν ἣτις ἐκαλεῖτο τρίκλινον τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπῆρχε μέγας βασιλικὸς θρόνος καὶ πλησίον αὐτοῦ ἄλλος μικρότερος. Ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐκάθησεν ἡ βασίλισσα καὶ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου ἡ νύμφη αὐτῆς, ἡ σύζυγος τοῦ διαδόχου Ῥωμανοῦ. Ἡ θεραπεία τῆς βασιλείσσης καὶ αἱ ἐπιφανέστεραι κυρίαὶ τῆς αὐλῆς ἴσταντο ἐν τόπῳ κατωτέρῳ τοῦ πορφυροστρώτου χώρου, ὅπου ἐκάθητο αἱ δύο βασίλισσαι. Ἡ Ὀλγα ἦτις ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ἀνακαυθῆ ἐπὶ μικρὸν, προσεκλήθη ἤδη νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ τρίκλινον καὶ εἰσῆλθῃ εἰς αὐτὸ ὑπὸ τοῦ αὐλάρχου (τοῦ πραιποσίτου, ὡς ἐλέγετο τότε), παρακολουθουμένη ὑπὸ μόνων τῶν συγγενῶν αὐτῆς ἀρχοντισσῶν καὶ τῶν προκριτωτέρων θεραπεινῶν, διότι οἱ ἄνδρες τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς δὲν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν βασίλισσαν. Ἐνταῦθα ὁ αὐλάρχος ἀπηύθυνε πάλιν πρὸς τὴν Ὀλγαν τὰς εἰθισμένους τυπικὰς ἐρωτήσεις ὡς ἐκ τῆς Λυγούστης, δηλαδὴ ἐκ μέρους τῆς βασιλείσσης, μεθ' ἧς αὐτὴ μὲν ἀναστᾶσα ἀπὸ τοῦ θρόνου ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτῆς κοιτῶνα, ἡ δὲ ἀρχόντισσα μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτῆς καὶ τῶν θεραπεινῶν εἰσῆλθεν εἰς τὸ παρακείμενον τῷ κοιτῶνι τμήμα τῶν ἀνακτόρων, τὸ καλούμενον Καινούργιον, ὅπως ἀνακαυθῆ.

Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐγένετο ἰδιαιτέρα τις συνέντευξις τῶν βασιλέων μετὰ τῆς Ὀλγας, εἰς τοὺς θαλάμους τῆς βασιλείσσης. Ἐκεῖ, καθήσαντος τοῦ βασιλέως μετὰ τῆς βασιλείσσης καὶ τῶν πορφυρογεννήτων αὐτῶν τέκνων, προσεκλήθη μόνῃ ἡ Ὀλγα ἀπὸ τοῦ Καινούργιου καὶ εἰσέλθουσα ἐκάθησε κελεύσει τοῦ βασιλέως καὶ ἐλάλησεν ὅσα ἐβούλετο, λέγει ἡ περὶ τούτου ἐκθεσις, δηλαδὴ, ὑποθέτομεν, ἐξέθεσε πρώτην φράσιν ὠρισμένως τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ παρεκάλεσε τὸν βασιλέα νὰ δεχθῆ αὐτὴν εἰς τοὺς κόλπους τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Τοιαύτη ἐγένετο ἡ δεξιῶσις τῆς Ὀλγας καὶ τῶν περὶ αὐτὴν πρὸ μεσημβρίας τῆς 9 Σεπτεμβρίου. Κατόπιν δὲ ἐδόθησαν δύο ἐπίσημα γεύματα, τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς βασιλείσσης. Ἀλλὰ τὰ δύο ταῦτα γεύματα παρετέθησαν συγχρόνως, καὶ ὄχι ἀλληλοδιαδόχως, ὅπως ἐγένοντο αἱ παρουσιάσεις. Τοῦτο δὲ διότι ἐπὶ τῶν παρουσιάσεων ἡ Ὀλγα παρέστη πρῶτον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως μεθ' ὧν τῶν κυριῶν καὶ τῶν κυριῶν τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς καὶ ἔπειτα πάλιν ἐνώπιον τῆς βασιλείσσης μετὰ μόνων τῶν συγγενῶν ἀρχοντισσῶν καὶ τῶν προκριτωτέρων θεραπεινῶν ἐνῶ ἡ Ὀλγα μετὰ τῶν

περὶ αὐτὴν κυριῶν δὲν παρεκάθησαν εἰμὴ εἰς τὸ τῆς βασιλείσσης γεῦμα, ὃ δὲ βασιλεὺς ἐφιλοξένησε μόνον τοὺς πρέσβεις τῆς Ῥωσίας καὶ τοὺς ἐν Κωνσταντινούπολει βώσους πραγματευτάς.

Ἀμφότερα τὰ γεύματα ταῦτα παρετέθησαν εἰς τὰς αἰθούσας εἰς ἃς τὴν προίαν ἐγένοντο αἱ δύο παρουσιάσεις. Ἀλλὰ τὸ τῆς βασιλείσσης ὑπῆρξε φαιδρότερον διότι ἐν αὐτῷ παρεκάθησεν ἡ ἀρχόντισσα. Ἡ βασιλίςσα καὶ ἡ σύζυγος τοῦ διαδόχου ἐκάθησαν ἐπὶ τῶν θρόνων αὐτῶν πρὶν εἰς εἰσέλθῃ ἡ Ὀλγα, ἣτις, εἰσελθούσα ἔπειτα καὶ ὑποκλίνας μικρὸν τὴν κεφαλὴν, ἔμεινε κατ' ἀρχὰς ὄρθῃ εἰς τὰ πλάγια τῆς βασιλείσσης. Κατόπιν δὲ εἰσαχθεῖσαι αἱ ἄλλαι κυρίαὶ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης, προσεκύνησαν τὴν βασίλισσαν. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ὑπῆρχον δύο τράπεζαι, ἡ μὲν ἀποκοπτὴ λεγομένη, ἥτοι ἡ βασιλική, ἡ δὲ ἄλλη, κοινή. Εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν δὲν παρεκάθησεν ἐκ τῶν προσκεκλημένων εἰμὴ μόνῃ ἡ Ὀλγα, ἐκ δὲ τῶν κυριῶν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς μόναι αἱ δύο ζωσταί, ἥτοι ὡς ἠέλομεν εἶπει σήμερον αἱ δύο μεγάλαι Κυρίαὶ, ἡ τῆς βασιλείσσης καὶ ἡ τῆς συζύγου τοῦ διαδόχου. Πᾶσαι αἱ λοιπαὶ κυρίαὶ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς καὶ πᾶσαι αἱ κυρίαὶ τῆς ἀρχοντίσσης ἐκάθησαν εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, ἣτις ἴσταντο ἐπὶ χώρου ταπεινοτέρου τῆς βασιλικῆς. Διακρούντος τοῦ γεύματος οἱ Ἀποστολιταὶ ψάλλται καὶ οἱ Ἀγιοσορίται, δηλαδὴ οἱ ψάλλται τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, ἔψαλλον τὰ λεγόμενα βασιλικά, ἥτοι ᾠσματα ἐγκωμιαστικά τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἕτεροι δὲ τεχνῖται ἔπαιζον ἐκ διαλειμμάτων ποικίλα θυμελικά παίγνια.

Ἡ τράπεζα τοῦ βασιλέως, διηρημένη ὡσαύτως εἰς δύο, τὴν ἀποκοπτὴν καὶ τὴν κοινήν, δὲν ἐκοσμήθη διὰ τῶν ἐπιτερωτῶν διαχύσεων ὧν πρὸ μικροῦ ἐμνημόνευσα. Μόνον ἀμέσως ἔπειτα διενεμήθησαν εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ παρακαθήσαντας χρηματικὰ δῶρα. Ὁ ἀνεψιὸς τῆς Ὀλγας ἔλαβε μιλιάρισια 30, οἱ ἄνθρωποι τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ τότε ἡγεμόνος τῆς Ῥωσίας Σβιατοσλάβου, ὧν δὲν ὀρίζεται ὁ ἀριθμὸς, ἀνὰ μιλιάρισια 5· εἰς πάντας δὲ τοὺς λοιπούς, συμποσομένους εἰς 93, ἐδόθησαν σύναμα, κατὰ διαφόρους ὁμοῦ ἀναλογίας, μιλιάρισια 1081.

Μετὰ τὰ δύο γεύματα παρετέθη ἐν τῷ ἀριστητηρίῳ ἐπιδόρπιος χρυσὴ τράπεζα, ἣτις ἔφερε διάφορα γλυκίσματα ἐντὸς διαλίθων δίσκων. Ἐνταῦθα ἐγένετο ὅ,τι εἶχε γίνεαι μετὰ τὰς ἐπίσημους παρουσιάσεις· δηλαδὴ ἡ ἐπὶ τῶν ἐπίσημων γευμάτων διακριθεῖσα βασιλικὴ οἰκογένεια ἠνώθη πάλιν περὶ τὴν ἐπιδόρπιον τράπεζαν, καὶ ἐκ τῶν ξένων δὲν παρεκάθησαν εἰς αὐτὴν εἰμὴ μόνῃ ἡ Ὀλγα, εἰς ἣν τότε προσεφέρθησαν ἐπὶ διαλίθου δίσκου μιλιάρισια 56). Συγχρόνως

δὲ διενεμήθησαν, ἐκτὸς τοῦ ἀριστητηρίου, εἰς τὰς 6 συγγενεῖς αὐτῆς ἀνὰ 20 μιλιάρισια, καὶ εἰς τὰς 18 θεραπεινας ἀνὰ 8 μιλιάρισια.

Ὁ Ῥώσος ιστοριογράφος Καρκαμζὶν ἀγκυρακτεῖ διὰ τὴν εὐτέλειαν τῶν χρηματικῶν τούτων δωρεῶν καὶ παρατηρεῖ ὅτι ὅσοι ὀλίγοι πλούσιοι καὶ ἀν ἦσαν εἰς πολὺτιμα μέταλλα οἱ τότε ἀρχόντες τῆς Ῥωσίας, ἡ Ὀλγα δὲν ἐδέχθη βεβαίως τὰ χρήματα ἐκεῖνα εἰμὴ χάριν ἀπλῆς φιλοφροσύνης. Αἱ δωρεαὶ ἦσαν δημολογουμένως εὐτελεῖς, διότι μιλιάρισια ὠνομάζοντο νομίσματα ἀργυρᾶ, ὧν 12 ἀπετέλουν τὸ χρυσοῦν νόμισμα, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀξία δὲν ὑπερέβαινε τὰ 15 φράγκα· ὥστε ἐὰν λάθωμεν τὸ ἀνώτατον χρηματικὸν ποσὸν τὸ εἰς τὴν Ὀλγαν προσφερόμεν, τὸ ποσὸν τούτου δὲν ὑπερέβαινε τὰς 620 δραχμάς. Ἀλλ' ὁ Καρκαμζὶν ἐλησημόνησεν ὅτι καὶ εἰς τοὺς πρέσβεις τῶν Ἀράβων, πλουσιωτάτων τότε ὄντων, δὲν προσεφέροντο δωρεαὶ ἀνώτεροι τῶν 500 μιλιάρισιων, ἐξ οὗ καθίσταται πρόδηλον ὅτι αἱ χρηματικαὶ αὐταὶ προσφοραὶ ἐγένοντο πάντοτε τμητῆς χάριν καὶ οὐχὶ ἕνεκα τῆς πραγματικῆς αὐτῶν ἀξίας. Εἶπον δὲ ἤδη ὅτι εἰς τὴν Ὀλγαν δὲν ἀπεδόθησαν κυριαρχικαὶ τιμαὶ, ἀλλὰ μόνον αἱ τιμαὶ δι' ὧν ἰδεοῦντο συνήθως τοὺς πρέσβεις τῶν φίλων ἐπικρατειῶν.

Ὅπως δὴ ποτε τοιαῦτα ὑπῆρξαν τὰ τελεσθέντα τῇ 9 Σεπτεμβρίου 955. Ἡ δευτέρα τῆς Ὀλγας ἐπίσημος δεξιῶσις δὲν ἐγένετο εἰμὴ τῇ 18 Ὀκτωβρίου, καθ' ἣν παρετέθη πάλιν γεῦμα ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς Ῥώσους πρέσβεις καὶ πραγματευτάς, καὶ γεῦμα τῆς βασιλείσσης εἰς τὴν ἀρχόντισσαν καὶ τὰς περὶ αὐτὴν κυρίας. Κατὰ δὲ τὰς ἐν τῷ μεταξύ διεληθούσας 40 ἡμέρας, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐτελείσθησαν ἡ κατήχησις τῆς Ὀλγας καὶ ἡ βάπτισις αὐτῆς, καίτοι, ὡς προεῖπον, τοιαῦτό τι δὲν ἀνφέρεται ὑπὸ τῆς ἐπίσημου ἐκθέσεως. Καὶ ἡ μὲν βάπτισις δὲν ἠθέλην ἀπαιτηθεῖαι τοσοῦτον μακρὸν χρόνον, ἀλλ' ἡ κατήχησις ἀδύνατον ἦτο νὰ διεξαχθῆ ἐκ τοῦ προχείρου. Ἡ Ὀλγα ἐγίνωσκεν, ὡς φαίνεται, ὅπως οὖν τὴν Ἑλληνικὴν, ἀφοῦ ἐπανειλημμένως ἐλάλησε κατ' ἴδιαν μετὰ τῶν βασιλέων, ἀλλ' ἦτο ἀδάκῃς βεβαίως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν γλώσσης, τῆς ὁποίας οἱ ὄροι εἶδει νὰ ἐξηγηθῶσι δι' ἑρμηνείας εἰς αὐτὴν, ἔχουσαν ἐπὶ τούτῳ δύο ἑρμηνεῖς ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς. Ἡ δ' ἑρμηνεία, δυσκόλος οὖσα καθ' ἑαυτὴν, ἀπέβη ἐπι δυσκολωτέρα ὡς πρὸς τὴν πεπειραμένην καὶ φιλόποτον ἡγεμόνα, ἣτις κατ' οὐδένα λόγον ἠθέλην ὁμολογήσει τοὺς ὄρους ἐκείνους, ἐὰν μὴ ἐπιθέτο ὅτι ἡ ὁμολογία αὐτῆς δὲν τὴν καθυπέβαλλεν εἰμὴ εἰς θρησκευτικὰς ὑποχρεώσεις, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς πολιτικάς.

Ἡ βάπτισις τῆς Ὀλγας ἦτις μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν βυζαντινῶν ιστορικῶν, προσεπιβεβαι-

οῦται καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῶν μυθευμάτων τῶν διαδοθέντων τότε ἐν Ῥωσίᾳ. Ἐκ τῶν μυθευμάτων τούτων ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω ἐν μόνον. Ἐν Ῥωσίᾳ λοιπὸν ἐθρυλεῖτο ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, δειλασθεὶς ὑπὸ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν χαρίτων τῆς Ὀλγας, εἶπε πρὸς αὐτὴν «τῇ ἀληθείᾳ εἰσαὶ ἀξία νὰ βασιλεύσῃς τῆς πόλεως ταύτης,» ἡ δὲ ἀπεκρίθη ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμι Χριστιανή· ἐὰν μὲ θέλῃς, βάπτισέ με, βάπτισέ με ὁμοῦ σὺ αὐτός, καὶ ἀν μὴ πράξῃς τούτο, δὲν συναίνω νὰ βαπτισθῶ.» Ὁ βασιλεὺς ἐβάπτισεν αὐτὴν μετὰ τοῦ πατριάρχου τούτου δὲ γενομένου, ἐπανελάβε τὴν πρότασιν τοῦ νὰ τὴν νυμφευθῆ. Ἀλλ' ἡ Ὀλγα ἀπήνησεν ὅτι ἀφοῦ τὴν ἐβάπτισεν καὶ τὴν ὠνόμασε θυγατέρα του, ὁ μεταξὺ αὐτῶν γάμος εἶναι ἀδύνατος κατὰ τὸν χριστιανικὸν νόμον. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνεφώνησεν ἤδη «μὲ ἐγέλασες, Ὀλγα.» Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ προσθέσω ὅτι ὅλα ταῦτα ἦσαν πλάσματα τῆς φαντασίας τοῦ Ῥωσικοῦ λαοῦ, ἐπαναληφθέντα ἀβασανίστως ὑπὸ τῶν Ῥώσων χρονολογῶν. Ἡ Ὀλγα ἀναφαινεῖται ἐν αὐτοῖς διδάσκουσα τὰ χριστιανικὰ αὐτοῦ καθήκοντα εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις ἐπὶ τοσοῦτον παρίσταται ἀγνοῶν αὐτὰ ὥστε νὰ πιστεῖται ὅτι ἠδύνατο νὰ τὴν νυμφευθῆ ἀφοῦ ἐγένετο ἀνάδοχος αὐτῆς. Ἀλλὰ πλὴν τούτων, ὁ Κωνσταντῖνος ἦτο ἐγγαμος, ἡ δὲ Ὀλγα ὑπερέξηκοντούτις τότε οὖσα, δυσκόλως ἠδύνατο νὰ διασώξῃ τὰς ἀποδιδόμενας αὐτῇ χάριτας.

ὑπὸ τινῶν λέγεται ὅτι ἡ Ὀλγα μετωνομάσθη διὰ τοῦ βαπτίσματος Ἐλένη. Βέβαιον ὁμοῦ εἶναι ὅτι καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς καὶ παρὰ τοῖς Ῥώσοις ἐξηκολούθησε φέρουσα τὸ πρότερον αὐτῆς ὄνομα. Τὸ δὲ περιεργον, ἐνῶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥώσοις χρονολογῶν, ὅπως καὶ σήμερον ἐν Ῥωσίᾳ, τὸ ὄνομα τούτο ἐκφέρεται διὰ τοῦ Ο (Ὀλγα), παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἐγράφετο διὰ τοῦ Ε (Ἐλγα)· καὶ τὸ ἐπι περιεργότερον, ἐκ τῶν δύο τούτων γραφῶν, ἡ Βυζαντινὴ εἶναι ἡ ὀρθότερα. Τῶντιν ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν πρώτων ἡγεμόνων τῆς Ῥωσίας (Rurik, Igor, Oleg) ἦσαν Σκανδιναυικά. Σκανδιναυικὸν δὲ ἦτο καὶ τὸ τῆς Ὀλγας ὄνομα, σημαίνον φλόγα καὶ προφερόμενον Helga.

Ἡ βασίλισσα μὲ ἐζήτηε ἐκ διαλειμμάτων ἐξηγήσεις περὶ τῶν λεγομένων. Ὅτε ἤκουσε τὰ περὶ τοῦ ὀνόματος Ὀλγα παράδοξον, ὑπέλαβε, κανεὶς δὲν μὲ εἶπε ταῦτα μέχρι τούδε· καὶ εὐδοκήσασα νὰ μὲ εὐχαριστήσῃ μὲ ἐπίτρεψε νὰ ἀποχωρήσω. Ἐξεληθὼν δὲ, εὐρον ἀπορούντας διὰ τὴν παράτασιν τῆς ἀκροάσεως τοὺς ἐν τῇ παρακείμενῃ αἰθούσῃ περιμένοντας, ὧν εἰς ἀρχαίος φίλος μου, ἴσως ἐνθυμηθῆ ὅτι μὲ ἠρώτησε «τί ἔλεγες, ἀδελφε, εἰς τὴν βασίλισσαν τὴν τὴν ὄραν;»

Παρήλθον ἔκτοτε δεκαοκτὼ ἔτη. Κατὰ σε-

πτιμέριον του 1885 επέτράπη την είς τον Διαδόχον παραδόναι τής μέσης και τής νέας ήμων ιστορίας. Και κατά μὲν τούς τελευταίους μῆνας του 1885 και μέχρι του θέρους του 1886 ἐξεπλήρωσα τὴν ἐντολήν ταύτην ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ἐν θέρει δὲ, προσεκλήθη, ὅπως και πάντες οἱ λοιποὶ διδάσκαλοι, νὰ συνεχίσω τὸ ἔργον ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐν τῇ κατὰ τὴν Δεκελείαν ἐπαύλει. Ἐκεῖ ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης παραδόσεως, ἅμα εἰσῆλθον εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ μαθητοῦ μου, εἶδον ἀπροσδοκῆτως εἰσελθοῦσαν τὴν σεπτὴν αὐτοῦ μητέρα και καθήσασαν παρὰ τῷ υἱῷ, τοῦτο δ' ἐπραττε τακτικώτατα μέχρι τῆς μετὰ τινὰ χρόνον ἀποδημίας αὐτῆς εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μεσαιωνικῆς ήμων ιστορίας, ὑπελείπετο νὰ ἐκτεθῶσιν ἡ ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως και τὰ κατὰ τὴν ἀμέσως προηγηθεῖσαν αὐτῆς δεκαετίαν κατορθώματα και παθήματα τῶν τριῶν τελευταίων προμάχων τῆς Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς, τοῦ Οὐνυάδου, τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου και τοῦ Σκενδέρμπευ.

Οἱ χρόνοι οὗτοι διέφερον πολὺ τῶν προτέρων ἐκείνων ἐν οἷς περιλαμβάνετο τὸ γεγονός περί αὐ μὲ εἶχε ζητήσει πληροφορίας ἄλλοτε ἡ βασιλίςσα. Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος δὲν ἦτο ἤρωσ ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πάππου αὐτοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα χρονολογεῖται μία τῶν λαμπροτέρων περιόδων τοῦ μεσαιωνικοῦ ήμων κράτους. Οἱ στρατηγοὶ Νικηφόρος Φωκᾶς και Ἰωάννης Ταμισηῆς, οἱ ἀλληλοδιαδόχως ἐπιτροπεύσαντες τὸν ἔργον τοῦ Κωνσταντίνου Βασιλείου τὸν Βουλγαροκτόνον, και ἐτι μᾶλλον αὐτὸς οὗτος ὁ Βασιλεὺς ὁ Βουλγαροκτόνος, ἀφοῦ ἐνηλικιώθη, ἀνήγαγον τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Ἀνατολῆς εἰς ὑπατον βαθμὸν δόξης και δυνάμεως. Εἶδομεν τὴν μεγαλοπρέπειαν και τὸ ἀξίωμα τῆς αὐτῆς ἐκείνης ὅτε ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος ὑπεδέχθη τὴν ἀρχόντισσαν τῆς Ῥωσίας. Καὶ αὐτὸ τὸ γεγονός τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βαπτίσματος τῆς πρώτης Ῥωσίδος ἡγεμόνος κατὰ τὸ ὀρθόδοξον ήμων δόγμα, ἐμελλε μετὰ τινὰς αἰῶνας νὰ ἐπιδράσῃ πολυεθῶς και πολυτρόπως εἰς τὴν τύχην τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Περὶ τὰ μέσα τῆς 15 ἑκατονταετηρίδος ὁ μεσαιωνικὸς ἑλληνισμὸς ἦτο ἀπεναντίας ἐτοιμοθάνατος ἀλλὰ και αὐτὸν τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐμελλον νὰ ἐπιστήψωσιν αἰμυνητὰ πολεμικὰ ἔργα. Ὁ Οὐνυάδης, ὁ και Γιαγκω συνήθως καλούμενος, ὁ Κωνσταντῖνος Δράγοζης ἢ Δράκος, και ὁ Γεώργιος Καστριώτης, ὁ κοινότερον Σκενδέρμπευς ἐπιλεγόμενος, ἐπεχείρησαν νὰ καταλύσωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ τῆς Εὐρώπης Χερσονήσῳ ὀσμανικὴν κυριαρχίαν.

Καὶ ὁ μὲν Οὐνυάδης ἐμελλε νὰ ἐνεργήσῃ ἀπὸ τοῦ βορειανατολικοῦ αὐτῆς μέρους, ὁ δὲ Καστριώτης ἀπὸ τοῦ βορειοδυτικοῦ, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἀπὸ μεσημβρίας. Ἡ σύγχρονος ὁμῶς αὐτῶν ἐνέργεια παρεκωλύθη ὑπὸ πολλῶν δυσχερειῶν. Ὁ Οὐνυάδης, ἀφοῦ πολλάκις ἐθρίαβευσεν εἰς τὰ βουλγαρικὰ πεδία, κατετροπώθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Μουράτη τοῦ Β'. πρώτον περὶ Βάρναν και ἔπειτα εἰς Κοσσυφοπέδιον. Ὁ Σκενδέρμπευς πολλάκις μὲν ἐπίσης ἐνίκησε τοὺς ὀσμανικοὺς στρατοὺς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ προέλθῃ ἐκ τῶν δυτικῶν αὐτοῦ ὀρηκτηρίων, ἕνεκα ποικίλων ἐσωτερικῶν και ἐξωτερικῶν περισπασμῶν. Τελευταῖον ὁ Κωνσταντῖνος, ὀρμώμενος ἐκ Πελοποννήσου, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰμὴ ἀφοῦ ὁ Οὐνυάδης κατετροπώθη περὶ Βάρναν, ὥστε ὑπέστη και οὗτος τὴν αὐτὴν τύχην. Καὶ μετ' οὐ πολὺ, θανάτος τοῦ Μουράτη Β'. ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν τῶν ὀσμανιδῶν ὁ υἱὸς του Μωάμεθ Β', ὅστις [τῇ 29 Μαΐου 1453] ἐξεπόρθησε τὴν πόλιν ἐκείνην ἣν ἀπεκάλει ἐλπίδα και χαρὰν πάντων τῶν Ἑλλήνων ὁ ἥρωϊκὸς αὐτῆς πρόμαχος, ὁ πολλάκις εἰς ἀμυχανίαν περιεγαγὼν τὸ πείσμα τοῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ.

Τοιαῦτα ἦσαν ἐν κεφαλῇ τὰ γεγονότα, τὰ ὅποια ἰστόρησα λεπτομερέστερον εἰς τὸν Διαδόχον περὶ τὰ μέσα τοῦ 1886 ἐν τῇ βασιλικῇ ἐπαύλει τῆς Δεκελείας. Ἡ βασιλίςσα παρεκλούθησε μετὰ ἀδιαλείπτου προσοχῆς ἀπάσας τὰς περιπετείας τῶν ποικίλων ἐκείνων ἀγῶνων, ἀναζητοῦσα ἐπὶ τοῦ χάρτου τὴν τε πορείαν τοῦ στρατοῦ και τὰ κυριώτατα τῶν μαχῶν πεδία. Ἡ ὀρισμένη πρὸς τὰς παραδόσεις ἡμῶν ὥρα ἦτο ἡ ἀπὸ τῆς δεκάτης και ἡμισείας μέχρι τῆς δωδεκάτης. Ἀλλ' ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τούτων, παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς ἀξιαγάστου τῆ ἀληθείας ἐκείνης ἐπιμελείας, ὑπερέβαλον πολὺ τὴν τεταγμένην ὄραν. Καὶ ὅτε ἐπὶ τέλους ἐνόησα τοῦτο, ἐζήτησα παρὰ τῆς βασιλίςσης συγγνώμην ἕνεκα τῆς ἀπροσεξίας μου. Ἡ δὲ, ἐν τῇ καλοκάγαθίᾳ τῆς, στραφεῖσα εὐμενῶς πρὸς ἐμέ: «Πῶς περὶ νὰ γλήγορα ἡ ὥρα, κύριε Παπαρηγόπουλε, μὲ εἶπεν, ὅταν σὰς ἀκούη τις ὀμιλοῦντα!»

Ἐν εἴτει λοιπὸν 1886 εὐρον παρὰ τῆς ἡμετέρας Ἀνάσσης, ἣτις παρεσκευάζετο ἤδη νὰ πανηγυρίσῃ τὴν ἐνηλικίωσιν τοῦ Διαδόχου, τὴν αὐτὴν φιλομάθειαν, ἣς δείγματα παρέσχεν ἀπὸ τῶν χρόνων ὅτε νεωτάτη κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐκ τούτου δὲ καθίσταται πρόδηλον ὅτι ὁ ζῆλος ἐκείνος οὔτε ἐφήμερος ὑπῆρξεν, οὔτε παροδικός, ἀλλὰ ὅπως πολλάκι ἀλλοὶ ἀγαθαὶ αὐτῆς προαιρέσεις, διαρκῆς τοῦ βίου τῆς μέλημα.

Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

— Ἄ! σὲ πῦρα ἐπὶ τέλους, ἄτιμε! . . . Τί ἐνόμισες; . . . Πῶς θὰ μοῦ ξεφύγῃς; . . . Γι' αὐτὸ λοιπὸν μ' ἀφίνεις μονάχη κάθε βράδῳ 'στὸ σπίτι και φεύγεις . . . ! Κακοῦργε! . . .

Καὶ γυναικεία παλάμη, χειροκτιφόρος, ἀρπάζει μετὰ δυνάμει τὸν βραχίονα τοῦ ἀνδρός, νεῦν ὡσεὶ τριακονταετοῦς, ἀρετὰ εὐμόρφου και ἱκανῶς κομψοῦ. Ὁ συνοδεῦων αὐτὸν φίλος παραμερίζει ἐκπληκτος, και ἡ γυνὴ παρεντίθεται εἰς τὸ μέσον, κρατοῦσα αὐτὸν πάντοτε ἀπὸ τοῦ βραχίονος, ὡς δὲ ἀρπάγῃς θήραμα ὅπερ ἐκοπίασεν ν' ἀνεύρῃ κ' ἐπιθυμῇ νὰ μὴ τῆς διαφύγῃ πλέον.

Ἡ ὄρα εἶνε δεκάτη τῆς νυκτός, ἐνάστρου νυκτός Ἰουλίου γλυκυτάτης, και τὸ πλῆθος πληροῦ τὸ θέατρον τῶν Ὀλυμπίων, — (ἡ διήγησις ἀνάγεται εἰς τὴν πρὸ τῶν τελευταίων μεταβολῶν τοῦ περὶ τοὺς Στύλους πεδίου ἐποχῆν), — πλημμυρεῖ τὸν πρὸ τοῦ ἔξωθεν καφφενείου χώρον και περιδιχάζει κατὰ πυκνοὺς ὀμίλους, διευθυνόμενον ἢ ἐπανερχόμενον ἐκεῖθεν, ἐπὶ τῆς πρὸς τὰ ἔξω ἀγοῦσης πλατείας λεωφόρου ἢ ὑπὸ τὴν δενδροστοιχίαν.

Ἐκεῖνος, τὴν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως, και περιδεῶς προσθλέπων γύρω μὴ τις ἤκουσε, διὰ βραχείας φωνῆς, συριττούσης, πνιγομένης, εἶπεν αὐτῇ:

— Πᾶμε!

Ἄλλ' αὐτῇ, βραδύνουσα ἐπίτηδες, ἐχομένη ἐπιμόνος τοῦ βραχίονός του ἰσχυρῶς, ἔλκουσα αὐτὸν πρὸς ἐαυτήν, ὀπίσω, ὅπως συναρμόσῃ τὸ βῆμα του πρὸς τὸ ἰδικόν της, χωρὶς νὰ φροντίσῃ νὰ χαμηλώσῃ τῆς φωνῆς της τὸν τόνον:

— «Πᾶμε!», λέγει, αἰ! . . . Τόρα — ἀπάμε!» . . . Ποῦ νὰ πάμε; . . . 'Στὸ σπίτι; . . . Τόρα τὸ συλλογίσθηκες τὸ σπίτι . . . !

Αἱ λέξεις ἐξέρχονται ἀπὸ τοῦ στόματός της δικκερημέναι, βίαιαι, και ἀσθμαίναι, ὡς ἐκ μακροῦ δρόμου, ὀμιλοῦσα, και τακτοποιεῖ διὰ τῆς ἄλλης χειρός, τρεμούσης και πυρετώδους, τὰ ἐνδύματά της, ἄτινα φαίνονται ὅτι ἔχουν φορεθῆ ἐν σπουδῇ και ἀταξίᾳ.

— Διασκεδάσεις βέβαια . . . ἐπαναλαμβάνει σχεδὸν ἀμέσως. Δὲ ἔμπορεῖ βλέπει νὰ κάμῃ χωρὶς θέατρο ὁ κύριος . . . ! Κ' ἐγὼ ας καθοῦμαι νὰ μαρᾶζῶν με τὰ παιδιὰ του! . . . Ἄμ' δὲ μούλεγες λοιπὸν σὰ μ' ἔπερνες πῶς μὲ ἤθελες γιὰ παραμάνη; . . .

Οἱ δύο ἄνδρες φαίνονται ὡς συντετριμμένοι ἐκ τῆς ἀπροόπτου ἐμφάνισσός. Κύπτουν τὴν κεφαλὴν ὡς καταδικαί: ὀφιστάμενοι δικαστοῦ ἐ-

πιτιμήσεις, ἔνοχοι ἀκούοντες ἀπαγγελλομένην τὴν κατηγορίαν των, δὲν λέγουν γρὺ και σχεδὸν προσπαθοῦν νὰ κρύψουν τὰ πρόσωπά των βυθίζοντες μέχρι τῆς ρινὸς τοὺς πῖλους των και συστρέφοντες τοὺς μύστακας των. Ἀπεναντίας ἡ γυνὴ βαδίζει ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, σειομένη ὄλη, ὡς ἄγουσα θρίαμβον, πάλλουσα ἐξ ὀργῆς ἀλλὰ και εὐχαριστήσεως, ἀδιαφοροῦσα κν δυνατὸν ν' ἀναγνωρισθῇ ἢ νὰ προκαλέσῃ τὰ ὄμματα, τὸ πρόσωπον γυμνόν, τὴν γλῶσσαν λελυμένην. Ἡ στάσις αὐτῆς εἶνε σχεδὸν ἐμπόλεμος και ἡ ὄλη ὄψις τῆς ἐριστικωτάτη, ἐμφαίνουσα διψαν φιλονεικίας ἀκόρεστον, ἐπιθυμίαν πάλης, ὀρεξίν ἀγῶνος. Ἀλεκτορίς θὰ ἔλεγες τινάσσουσα τὰς πτέρυγας της κ' ἐτοιμαζομένη εἰς μάχην ἀλληλομαθήματος. Ἡ φωνὴ αὐτῆς εἶνε ὀξεῖα, λεπτή, εἰσερχομένη βαθύως εἰς τὸ οὖς ὡς τρύπανον, κ' ἐξικνουμένη μέχρι τῶν ἐνδοσάτων τοῦ ἐγκεφάλου, και δονοῦσα και αὐτὰς τὰς μᾶλλον ἀποκρύφους ἵνας του.

— Παραμάνη! . . . ἐξκολουθεῖ συρίζουσα ὡς ἐρπετόν. Τὸν πρῶτον χρόνον ἤμουν καλὴ, τὸ δεύτερον ἤμουν καλὴ! . . . Τόρα δὲν εἶμαι παρὰ γιὰ τὴν κουζίνα και γιὰ νὰ κοιμίζω τὰ παιδιὰ! . . . Κάθε βράδῳ — κάθε βράδῳ: — «Θὰ πάω 'στοῦ Νικολάκη . . . Ἐχομε δουλειὰ!» . . . 'Στὰ Ὀλύμπια εἶνε ἡ δουλειὰ σας! . . .

Καὶ προχωρεῖ, ἀλλ' ἀργά-ἀργά, σταματῶσα ἐκάστοτε, προφύρασα κεχωρισμένας τὰς φράσεις, μελαστημένως πιθανῶς πρότερον, ὡς κατὰ πτύσμακα βιπτόμενον δηλητήριον πεφυλαγμένον ἐπὶ τοῦτῳ ὑποκάτω τῆς γλώσσης της, χωρὶς νὰ κυττάζῃ περί, ὡς νὰ εὐρίσκαται εἰς τὸ σπίτι της ὅπερ τόσῳ συχνὰ ἀναφέρει, ἐνῶ οἱ ἄνδρες σπεύδουν ἐπειγόμενοι τοῦλάχιστον φαίνεται νὰ ἐξέλθουν τοῦ φωτισμένου χώρου και νὰ φθάσουν ὑπὸ τὰ σκότη τῆς δενδροστοιχίας. . . Ἐκάστην λέξιν ἢ ἀπαγγέλλει φαίνεται ὡς νὰ τὴν σταθμίζῃ, ν' ἀναμετρᾷ τὴν ἐντύπωσιν ἣν θὰ κάμῃ, νὰ τὴν ὀξύνῃ νομίζεις ἐπίτηδες ὡς ἀίχμην βελόνης ἣν θέλει νὰ ἐμπήξῃ εἰς κρίας. . . Ἄρρητος ἰδίως εἶνε ἡ ἐκφρασίς, ἣν δίδει εἰς τὸ του ἐκεῖνο, ὅταν ὀμιλῇ περὶ αὐτῶν παιδιῶν του». Ἀδύνατον θὰ ἐνόμιζες τέως μία ἀπλῆ κτητικὴ ἀνωθυμία νὰ ἔμπορῇ νὰ περιλάβῃ τὴν ὅλην μίσους και βδελυγμίας. . .

Ἡ δὲ, τινὲς τῶν παρερχομένων ὀμίλων στρέφουν περιεργί τὴν κεφαλὴν, και πολλοὶ τῶν διαβατῶν τείνουν τὸ οὖς διὰ νὰ ἐνοήσωσιν τί συμβαίνει. Καὶ ἐκείνη, χωρὶς νὰ τοὺς ἀξιώσῃ οὔτε βλέμματος, χωρὶς νὰ λάβῃ τὸν κόπον ἢ τὴν κιδῶ νὰ προσέξῃ, ἀνελέσσει ἐφ' ὅσον προχωρεῖ τὸ κατηγορητήριόν της ἀνηλεῆς, ὀμιλοῦσα τριτοπροσώπως νῦν, διηγηματικῶς, ὡς ἐν τῷ θεάτρῳ οἱ ἠθοποιοὶ πρὸς τὸ ἀκροατήριον, ἢ πρὸς ἐνδειξίν μείζονος περιφρονησεως φαίνεται.

— Ένα μήνα τώρα πολέμω ν' ανακαλύψω πού πάει, τί κάνει... Άρα φάμε, το καπέλλο του άμέσως κ' έζω!... Στέλνω τήν Έλένη στού κύρ Νικολάκη... — α' Έδω είνε ο άφέντης μου; — Τώρα ό,τι 'βγήκαν μέ τόν 'δικόμου... Τήν στέλνω στού Σταμάτη... — «Μήπως ήρθε έδω ο άφέντης μου;... — Όχι, δέν ήρθε!... — Αποψε μου λέει:—«Πάω στού πατέρα μου... Έμένα, μέτροωγαν τά φείδια... Σηκώνομαι, ντόνομαι, πηγαίνω... — «Καλησπέρα!... Τι;... Μόνοι σας είσθε;... — Μόνοι... — Μά καλά, πού είνε ο Δημητράκης;... — Σου είπε πώς θάρθη έδω;... Έχει ένα μήνα νάρθη!»... Δολοφόρε!...

Τους παρακολουθώ από τινων στιγμών ήδη. Η παράδοξος αυτή σκηνή, συζυγική έρις προδήλως, έκρηγνυμένη ούτως άνελπίστως πρό έμού, έν πλήρει ήδω, έν μέση λεωφόρω, υπό τόν μαρμαίροντα άττικόν ουρανόν, ένω μυρμηκία περίξ ο λαός και από του θεάτρου άναπέμπονται πληροῦντες τήν έκτασιν και διαχύνοντες τήν φαιδρότητα οί θορυβώδεις τής Αΐδας τόνοι, μ' έλκυει άκατασχέτως, άδιάφορον περιπατητήν, όστις έπλάνων πρό όλίγων λεπτῶν άσκοπον τό βήμα. Κωφάινω τόν ήχον τῶν βηματῶν μου, έπομαι όσω τό δυνατόν άσφρητί. Αί όλίγοι λέξεις άς ήκουσα, αί ποικιλλόμενοι δι' όνειδισμῶν και στεναγμῶν, μου ήνοιξαν άρκετά τήν όρεξιν. Και άνίκητος έπιθυμία μέ καταλαμβάνει νά εξεχνιάσω τήν αίτίαν τής περιέργου σκηνής, ήν ούτως άκουσίως έτυχε νά συναντήσω έμπροσθέν μου, νά παρακολουθήσω τάς περιπετείας τής, ν' ανακαλύψω τί συμβαίνει, νά τήν παρατηρήσω εξελισσομένην, νά ιδω τό άποθησόμενον. Όμολογουμένως δέ ό,τι είδα έως τώρα δικαιολογεῖ πληρέστατα τήν περιέργειαν αυτήν. Άλλ' έννοεῖται ότι και ή φαντασία, ή άλλοτε γόησσα και άλλοτε έριννύς αυτή θεότης, δέν άργεῖ νά έλθῃ έπίκουρος διά νά τήν υπεκαύσῃ. Και ένω προσπαθῶ, λαθραίως, προσεκτικῶς, ως ώτακουστής, νά κρύπτομαι όσω τό δυνατόν μάλλον καλλίτερον—διότι ο άνήρ δέν παύει νά στρέφῃ όπίσω και γύρω του παρατηρῶν μετ' άγωνίας—άναλογίζομαι άμα κατ' έμαυτόν ποιον άρά γε μυστικόν δράμα νά κρύπτουν ίσως αί όλίγοι αυτά φράσεις και τά όλίγα αυτά σχήματα... Τις οίδε ποία άρά γε άλληλουχία γεγονότων, άφ' ών κρέμανται πολλάκις υπάρξεις όλα, νά εξώθησε τους άνδρας τούτους και τήν γυναίκα αυτήν νά έρχωνται τοιαύτην ώραν εκεί, νά τρέχουν έξω του οίκου των, όχι διά νά περιπατήσουν ή νά εύθυμήσουν όπως οί άλλοι, αλλά διά νά ξεσχίσουν ίσως μετ' όλίγον τάς σάρκας των!... Τις οίδε ποία άγρία άπόκρυφος τύχη νά έσπρωξε τους άνθρώπους αυτούς, συνήθεις άστους καθ'

όλα τά έξωτερικά φαινόμενα, νά σπεύδουν ούτως άσυνειδήτως διά νά φωνάξουν τόν πόνον των εις τό μέσον του δρόμου, διά νά ρίψουν τό άλγος των ως παράχορδον θλιβερόν τόνον έν τῷ φαιδρῷ θορύβῳ λαϊκῆς συναθροίσεως, διά νά πεταξουν τήν μυχίαν οδύνην των, σφραδίζουσιν βοράν εις τά όμματα του πρώτου τυχόντος!... Τις οίδε ποίας κολάσεως ώρυγαί, ύβρεις, μανία, εξέβαλον τόν άνδρα τούτον εις τάς άγυιάς, πνιγόμενον, άπηλπισμένον, έκφρονα, διά νά ζητήσῃ μακράν τής οικογενείας—Μεγαίρας μέ γαμψούς όνυχας και βλοσυρούς όφθαλμούς—ανάπαυσιν, ανακούφισιν, ήσυχίαν πνεύματος, άέρα!... Τις οίδε ποίας άπεχθούς προδοσίας ύπόνοια και λύσσα νά έρριψε τήν γυναίκα αυτήν έκτός, μέ τά φορέματα έν άταξία, άσθμαίνουσαν, καθιδρον, μή ένωτιζομένην παρά τήν κραυγήν τής όργῆς τής και μή άκούουσιν παρά τό πάθος τής!...

Τίποτε από αυτά.

Τό μυστηριώδες δράμα δέν είνε ως εξάγεται παρά άπλή χυδαία έρις άθηναικού άνδρογόνου τής μέσης τάξεως. Η γυνή φαίνεται μάλλον ήλικιωμένη του άνδρός. Τά ένδύματα αυτής έχουν φορεθῇ έν σπουδή και άτάκτως, αλλά και έν τάξει αν τά έφόρει δέν θά διεκρίνοντο πιθανῶς πολύ διά τήν κομψότητά των. Η μορφή τής, υπό τό φευγαλίον φῶς παρατυχόντος φανού, παρίσταται ίκανῶς αντιπαθητική. Αί κινήσεις τής είνε άπότομοι και νευρικοί, και πρός τήν όλην τής έν γένει εικόνα φαίνεται ότι πληρέστατα θ' άνταπεκρίνετο ο τύπος έν είχεν ύπ' όψιν του ο λαός όταν έπλαττε τήν έκφραστικωτάτην λέξιν του άνδρογοναίκα. Άπεναντίας ο άνήρ παρίστατ' εύσταλής υπό τόν κοντόν έπενδύτην του, οξύαιχμον κεκαρμένος τό γένειον, συμπληθής, έπιδεικνύων μικράν άνθοδέσμην εξ ίων προσεσηγμένην τῇ κομψοδόχῃ. Προδήλως τό ζεύγος είνε άνάρμοστον. Πῶς ανηρμόσθησαν, πῶς τήν έπῆρε δηλαδή, άδηλον. Άλλ' αυτά συμβαίνουν. Και ο πρώτος χρόνος, και ο δεύτερος χρόνος, θά οικονομήθησαν όπως-όπως, ούτως ή άλλως. Άλλά του καιρού κπερρηχόμενου ή δυστροπία του χαρακτηρος τής κυρίας, ούτινος άρκετά δείγματα και ή σκηνή έδωκεν ήδη, θά ήρχισεν ίσως νά μή γίνεται πλέον και πολύ άνεκτή. Προσθεμένων δέ και τῶν εκ τής αύξήσεως τής οικογενείας και τῶν άλλων παραμαρτουσῶν ένόχλησεων ή ζωή έν αυτή δέν θά παρέχῃ βεβαίως εξαιρετικῶς γοητευτικά θέληγητρα. Και φαίνεται ότι ο νέος αυτός έχει τήν άτυχίαν, τόν έγωισμόν ή τήν καλαισθησίαν, όπως θέλετε, νά πλήττῃ παρά τῇ άνδρογοναίκα αυτή και νά ζητῇ έξω τής έστίας του ό,τι δέν δύναται νά εύρῃ πλησίον τής. Τούτο δέ ήρκεσε διά νά εξ-

πολύσῃ τήν σύζυγον αυτήν, τήν μητέρα ταύτην, μακινάδα παράφορον, λυκαίναν ώρουμένην, εις τήν δίωξιν του!...

— Αν είνε όμως κοινή και χυδαία ως προς τήν βάση της ή σκηνή, δέν είνε πάντως άναξία ένδιαφέροντος έν ταῖς λεπτομερείαις της. "Αν όχι άλλο, τό πλαίσιον έν ᾧ έκτυλίσσεται από τινων στιγμῶν θά ήτο άντάξιον καθ' όλα και δι' ύψηλῆς άκόμη εικόνα τραγωδίας. "Ερθεσαν ήδη βυθίζοντες υπό τήν δεινροστοιχίαν. Οί φανοί δέν έχουν αναφθῇ έν αυτή, και έκτείνεται πέραν, σκοτεινή και μακρά. Και τά φυλλώματα τῶν δένδρων της συμπλέκονται ύπέρ τάς κεφαλάς των πένθιμα, ένῶ μυστηριωδῶς θροοῦσιν υπό τόν άνεμον του βασιλικού κήπου τά ζοφερά βάθη και κυάνεον άπλουται άνωθεν τό στερέωμα και τά άστρα ρίπτουν άμακράν κ' ύποτρέμουσαν φεγγυβολήν... Τοιαύτη δέν ήτο περίπου ή νύξ καθ' ήν έβαλες τόν τελευταίόν σου στεναγμόν, ᾧ Δεσδεμόνα;... Άλλά τής Δεσδεμόνας τό πρόσωπον έν τῇ χυδαία σκηνῇ τής άθηναικῆς δεινροστοιχίας θά ήδύνατο άσειούτατα, παρ' όλην τήν ποίησιν τής νυκτός, νά παίξῃ ο δυστυχῆς σύζυγος, ένῶ ή γυνή θά ήδύνατο κάλλιστα νά διεκδικήσῃ τόν τίτλον Όθέλλου μέ ποδόγυρον. Η φωνή αυτής άντηχεῖ πάντοτε διαπεραστική και δυσηχοτάτη, εις τρόπον ώστε αρχίζουν έμού αυτού, του άδιαφόρου παρατηρητοῦ, νά εξεγείρονται βαθμηδόν τά νεῦρα και μου έρχεται νά ρισθῶ και νά τής βγάλω τήν γλώσσαν. Τά κινήματα αυτής είνε διηνεκῶς άπειλητικά και ή στάσις της άγῶνος στάσις. Προφανῶς, διακρίνει τήν δυσχέρειαν εις ήν έμβάλλει τους συνοδούς της και έννοεῖ νά καταχρασθῇ αυτής ει δυνατόν άπεριορίστως. Τῇ αληθείῃ, σπανιώτατα έτυχε νά παραστῶ εις τοιοῦτο πρωτοφανές και άπελπιστικόν μετ' ήν "Εριδα είδος γρίνιας. Η θέσις τῶν άνδρῶν είνε άκριβῶς αξιοδάκρυτος. Λυποῦμαι ιδίως εξαιρετικῶς τόν φίλον του συζύγου, όστις εύρίσκεται προδήλως περιπεπλεγμένος, και δέν ήξεύρει τί νά κάμῃ, έν δυσκολωτάτη στάσει, άμφιβάλλον αν πρέπει νά τους άρίσῃ νά λύσουν τάς διαφοράς των μόνοι των ή νά εξακολουθήσῃ παίξων και αυτός τόν βωβού τριταγωνιστοῦ άρκετά κωμικόν ρόλον του. Χρειάζεται δέ βεβαίως ίκανή δύσις άνεκτικότητος, ώστε νά ύπομένουν τά βλακιστήρια εις α τους ύποβάλλει ο άπροσδοκῆτως ένσκήψας αυτός δήμιός των. "Αν αυτοί βραδύνουν τό βήμα, αυτή τό έπισπεύδει, άνγκάζουσα αυτούς νά τήν παρακολουθοῦν και άκοντες. "Αν αυτοί άρχίσουν νά σπεύδουν, αυτή σταματᾷ έπίτηδες. "Αν θελήσουν νά διευθυνθοῦν πρός τά δεξιά, αυτή τους ώθει νά στραφοῦν πρός τ' άριστερά. "Αν στραφοῦν πρός τ' άριστερά, αυτή

τους πιέζει νά διευθυνθοῦν πρός τά δεξιά. "Αν θέλουν ν' άποφύγουν τήν άπειλουμένην προσέγγισιν όμίλων διαβχτῶν, αυτή τους έκβιάζει νά συγκρουσθοῦν μέ αυτούς πρόσωπον πρός πρόσωπον. Και αί μομφαί, και τά παράπονα, και αί μεμφιμοιρίαι, έκτυλίσσονται πάντοτε, άκατάπαυστοι, φορτικώταται:

— Για τήν κουζίνα, αἰ;... Νά σου κοιμίζω τά παιδιά σου, αἰ;...

Και άνά πᾶν λεπτόν, εις έκάστην φράσιν της, ως βάσις τῶν αίτιάσεων, φέρονται εις τό μέσοντά παιδιά»,—τά «παιδιά του» ως τά άποκαλει—, ως νά του τά ρίπτῃ εις τό πρόσωπον, ως νά μήν είνε και ιδικά της, μετ' έκφράσεως ύψίστης καταφρονήσεως και ύπάτης άγανακτήσεως διότι κατεδικάσθη νά τά περιποιήται—, ως νά έκτελῇ πράττουσα τοῦτο ύπηρεσίαν έπιβεβλημένην και νά προσφέρῃ εκδούλευσιν πρός αυτόν... Και τά άκούει εκείνος, σιωπηλός, κύπτων τήν κεφαλήν, χαμαί νεύων χωρίς νά άπαντᾷ, καταπίνων τόν θυμόν του...

Άλλά, φαίνεται ότι από μικροῦ άπηύδησε. Και, βαίξ τῇ φωνῇ:

— Θά σωπάσης επί τέλους; λέγει.

— Έγώ νά σωπάσω;... Σιγά νά μή μου βουλώσης και τό στόμα!...

— Θά τραβήξῃς νά πάμε στο σπίτι;...

— Δέν πάω!... Ό,τι θέλω θά κάμω!...

— Αἰ τότε λοιπόν έλα νά καθήσης...

Έγώ εκόπηκα...

Και καθῆται επί τινος τῶν παρακειμένων θρανίων τής δεινροστοιχίας.

— Δέν καθομαι, όχι!...

Άναγκάζεται συνεπῶς νά έγερθῇ.

— Πάμε λοιπόν, έπαναλαμβάνει.

Άλλά τότε:

— Δέν πάμε πουθενά. Θά καθήσω. Είμαι κουρασμένη...

Προδήλως ο άνθρωπος ύποφέρει δεινῶς.

— Μά τί είνε αυτά τέλος πάντων; τής λέγει. Τί κάνεις έτσι;... "Ετσι θά φωνάξῃς ολοένα;... Δέ ντρέπεσαι λιγάκι τόν κόσμον;...

Και εκείνη, ως νά προσκαλῇ άκριβῶς τόν κόσμον αυτόν, τό περιπλανώμενον γύρω και κυκλοῦν αυτούς θηρίον όπερ τόσον φαίνεται ότι φοβείται ο άνήρ, ύψουσα τήν φωνήν, άναιδῆς, αυθάδης:

— Δέ ντρέπομαι κανένα!... Δέν έχω άνάγκη κανένα!... "Ας έλθουν όλοι ν' άκούσουν και νά ιδούν τί κκούργος είσαι!...

Έγχεσεν εις τό κάτω τής γραφῆς τήν ύπομονήν. Και άρπάζων αυτήν αυτός πλέον τώρα από του βραχίονος, ώθων αυτήν, έπιβλητικῶς, άξιωματικῶς, σχεδόν βαναύσως:

— Έμπρός! τῆς λέγει, δὲν ὑποφέρεσαι πλέον!... Στὸ σπίτι!... Τράβα!

Ἄλλ' αὐτὴ, ἀνετινάχθη ὅλη διαμιᾶς, ἀγρία, ἐξαλλος.

— Ἄφρησέ με!, ὠλόλυξε. Θὰ σὲ φάω, κακομοίρη!...

Ἡ κραυγὴ αὐτῆς ἀντήχησε διάτορος ἐν τῇ νυκτὶ καὶ ἐνόμισα ὅτι εἶδα ἐν τῷ σκότει λευκάζοντας τοὺς ὀδόντας τῆς, ὡσάν αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ θῆλυς Καννίβαλος νὰ ἤθελε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπειλὴν...

Καὶ ὁ τάλας, ἐντρομος πρὸ τῆς ἀπροσδοκῆτου ὀξύτητος τῆς φωνῆς καὶ πρὸ τῆς ἀκατασχετοῦ βιαιότητος, ἀφίνει αὐτὴς τὸν βραχιονά τῆς, ἠττημένος, ὑποτεταγμένος, βλέπων ὅτι τὸ καλλίτερον πάλιν εἶνε νὰ δώσῃ τόπον τῇ ὀργῇ, περιδέστερος ἢ τὸ πρῖν.

Καὶ ἡ σκηνὴ ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐξακολουθεῖ ὅπως καὶ πρότερον, τῆς γυναικὸς ἀναλαβούσης τὴν θριαμβευτικὴν ἐν τῷ μέσῳ πορείαν τῆς, καὶ ἐξεμούσης ὅ,τι τῆς καταβῆ, καὶ ἐπικαλουμένης ἐκαστοτε ὡς αἰσχος εἰς ὃ τὴν ὑπερέωσεν ὁ αἴτιμος αὐτὸς καὶ ὡς ἐγκλημα δι' ὃ εἶχε δικαίον νὰ κατηγορῇ αὐτὸν τὸν κακοῦργον ὅτι τὴν ἀφίνει κάθε βραδὺ μόνην ἑστὸ σπίτι διὰ νὰ κοιμίζῃ τὰ παιδιὰ του, καὶ ὑβρίζουσης ἐν φαρμακερῷ σιέλῳ, ἐνῶ ἐκείνοι κρύπτουν ἐκ νέου τὰς μορφὰς των, μὲ καταβιβασμένους τοὺς πῖλους των καὶ συστρέφοντας τοὺς μύστακας των.

Μὲ τὸ αὐτὸ βᾶδισμα καὶ τὰς αὐτὰς στάσεις καὶ τὰ αὐτὰ ἐπεισόδια ἐφθασαν ἤδη εἰς τὸ τέλος τῆς δεινροστοχίας.

Ἐκείθεν, ἐκμύψαν ἀριστερά, πρὸς τὴν Πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος.

Κατῆλθον εἰς αὐτήν.

Ἐξάμαν ὀλίγα βήματα.

Καί, διὰ τινος τῶν παρόδων τῆς, τοὺς ἔχασα αἴφνης ἀπ' ἐμπροσθέν μου...

Παρετήρησα γύρω διὰ νὰ ἴδω τοὺς διηυθύνθησαν, ἀλλὰ δὲν τοὺς εἶδα πλέον.

Εἶχα βαρυνθῆ ἄλλως τε νὰ τοὺς παρακολουθῶ.

Καὶ ἐνῶ ἀπέρχομαι, γελῶν ἐνδομύχως διὰ τὴν ἀλλόκοτον ἱστορίαν εἰς ἣν παρέστην πρὸ μικροῦ οὕτως ἀνελπιδίως ἀκουσίως μάρτυς, συλλογίζομαι ἀπ' ἐτέρου μετὰ λύπης τὰ δυστυχῆ μωρὰ, ἅτινα ἀπέμειναν εἰς τὸ σπίτι, μόνα μετὰ τὴν ἐρήμωσίν του πρὸ ὀλίγου καὶ ὑπὸ τῶν δύο κυρίων του, τῶν ἡρώων τῆς σκηνῆς, ἐμπεπιστευμένα ἴσως εἰς τὴν φύλαξιν καμμιάς ὑπηρετρίας ἣτις θὰ ἐρωτολογῆ πιθανῶς καὶ αὐτὴ τὴν ἐν τῷ μαγειρείῳ καὶ θὰ τὰ στέλλῃ εἰς τὸν διάβολον, ἐγκαταλειμμένα καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτὸν φεύγοντα τὴν ὄψιν τῆς μαϊνκῆς ταύτης καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα αὐτὴν τρέ-

χουσαν εἰς τὰς δόδας πρὸς καταδιώξιν τοῦ φουγάδος τούτου, καὶ θὰ κλαίουσαν βέβαια τὴν στιγμὴν ταύτην, τὰ ταλαίπωρα βρέφη, καὶ θὰ οἰμώζουσαν καὶ θὰ κόπτονται μέσα εἰς τὰ μικρὰ λίκνα των...

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

Βυζαντινὸν ἑστέρημα.

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἐν τούτοις τὸ Κοιτωνάριον προεπορεύετο πάντοτε, καὶ ὁ Χαράλδος, ἐνῶ σφοδρὰ συνεκρούοντο ἐν αὐτῷ πάθη, μηχανικῶς ἠκολούθει. Ὁ εὐνουχίσκος ἐκεῖνος ἔβαινε βεβαίως πρὸς τ' Ἀνάκτορα, εἰσδύων μέχρι τοῦ βωμοῦ τῆς πολυλατρεύτου θεότητος. Τίς οἶδεν ἂν μετ' αὐτοῦ παρεισήγετο, ἂν κατέφθανε μέχρι τῶν ποδῶν αὐτῆς... Πλὴν φεῦ, τοὺς χρυσοὺς τούτους ὀνειρούς διέλυσε ταχέως ἡ πραγματικότητα, καθ' ὅσον ὁ πᾶς, καταλιπὼν αἴφνης τὸν Αὐγουστέα, καὶ διελθὼν παρὰ τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους καὶ τὸν Λαμπτήρα, κατηυθύνθη πρὸς τὸν λιμένα. Ὁ Χαράλδος ἔστη τότε, καὶ ἀπεστρέφετο ὅπως δυσθύμως ἐπανακάμψῃ, ὅτε ὁ εὐνουχίσκος, ὡσεὶ μακτεύσας τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ, ἔνευσε διὰ τῆς χειρὸς. Γλυκύθυμος ἐλπίς κατεπλημύρησε καὶ αὐτὴς τοῦ νέου Ἰάβρου τὴν καρδίαν, καὶ προέβη περαιτέρω, καὶ τοι οὐδόλως κατανοῶν τὸ συμβαῖνον.

Ἐν τούτοις τὸ Κοιτωνάριον, στρέψαν πρὸς τὸν λιμένα τὰ νῶτα, καὶ διαβῶν παρὰ τὸ Ἀνάκτορον τοῦ Ἐλευθερίου, ἐξῆλθεν ἐπὶ τῆς μετ' αὐτὸ ἐρήμου παραλίας ἐκεῖ δέ, ἀφοῦ ἐφ' ἱκανὸν ἐβάδισεν ἐπὶ τῆς ἄμμου, καὶ παρέκαμψε βράχους τινὰς παρὰ τὴν ὄχθην ἐγειρομένους, ἐφθασεν εἰς μικροσκοπικὸν κολπίσκον, ἐν ᾧ ἐπεφάνη ἐλαφρὸν ἀκάτιον, ὑπὸ δύο Διθιόπων ἐλκυσνόμενον.

Ὁ Χαράλδος, νεύσαντος τότε τοῦ παιδός, εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ τὸ κέλυφος, ἐλαφρὸν ὡς ἄλκυον, ἀφοῦ ἐπαρκῶς ἐμακρύνθη τῆς ἀκτῆς, ἤρχισεν ἀναπλεῖον τὸν Βόσπορον. Ἡ ἐσπέρα ἦν ἤδη προκεχωρημένη, καὶ εἰς τὸν γλαυκὸν αἰθέρα πρῶτος ὑπέτρεμεν ὁ ἀργυροῦς τῆς Παφίας ἀστὴρ, ἐνῶ θεσπέσιος κατεῖχε τὴν φύσιν πᾶσαν ἡμερος, καὶ ὁ ἥρωσ ἡμῶν μόλις διὰ τῶν δύο χειρῶν κατέστελλε τοὺς βιαίους τῆς καρδίας αὐτοῦ παλμούς.

Ἐν τούτοις ἡ πορεία παρετίετο, καὶ τοῦ Χαράλδου ἐκορυφοῦτο ἡ ἀνοπομονησία, διὸ καὶ κύψας εἰς τὸ οὐς τοῦ εὐνουχίσκου, ἠρώτησεν αὐτὸν ποῦ μετέβαινον, ἀλλ' ἐκεῖνος εἰς μόνην ἀπάντησιν ἔθηκε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων.

Μίαν ὀλοκλήρον ὄραν διήρκεσεν ὁ μυστη-

ριώδης οὗτος πλοῦς, μέχρις οὗ, φθάσα πρὸ τοῦ Ἡραίου, ἐστράφη τέλος ἡ λέμβος πρὸς τὴν ἀκτὴν. Ἐν τῷ προαεταίῳ ἐκείνῳ ἠκοσθόμεσεν ἄλλοτε ἡ περίπτωτος Θεοδώρα, ἡ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ σύζυγος, λαμπρὰ βασίλισσα καὶ τεμένη καὶ μαρμαρίνου στοᾶς καὶ λουτρῶνας, ἐν τῷ μέσῳ εὐθαλῶν λειμῶνων καὶ κήπων. Ἦδη μετὰ παρέλευσιν πέντε ὄλων αἰῶνων, πολλὰ τῶν θαυμασίων ἐκείνων κτιρίων κατέκειντο εἰς ἐρείπια, ἀλλὰ διετηρεῖτο πάντοτε ὁ παράδεισος καίτοι πως ἡμελημένος καὶ ὑλομανήσας. Ἐξαφανισθέντων δὲ πρὸς τούτοις τῶν εὐρέων κρηπιδωμάτων, τῶν ἀπειρογόντων τέως τοῦ Εὐξείνου πόντου τὰς βιαίας ἡμέρας, μόνη ἀπέμεινε ἐπὶ τῆς παραλίας ἡ χρυσὴ ἄμμος, ἐφ' ἧς ἡρέμα, κατὰ τὴν ὠραίαν ἐκείνην ἐσπέραν, ἐφλοίσθη τῶν κυμάτων ὁ ῥόθος τὴν ἀκτὴν ταύτην ἐφ' ἱκανὸν ἀναπλεύσασα ἡ λέμβος, εἰσέδου εἰς τεχνητὸν τῆς θαλάσσης βραχίονα, ἐν ἐκάλυπτε πυκνῇ ἀνδενδράς κληματίτιδος καὶ ἰάσου, καὶ τέλος προσωμίση εἰς μικρὰν ἀποβάθραν, ἐξ ἰάσπιδος καὶ ἀλλοθιάστρου συνηροσμένην.

Ἐκεῖ τὸ Κοιτωνάριον ἀπεβιβάσθη, καὶ ἀκολουθούσας πάντοτε τοῦ Χαράλδου, ἀφοῦ διήλθεν ὑπὸ τὰς πυκνάς τῶν δένδρων συστάδας, κατέβη εἰς μικρὸν περίπτερον, ἐντελῶς ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν πλατάνων κρυπτόμενον, καὶ οἰκοδομηθὲν ἄλλοτε ὑπὸ τῆς Ζωῆς Κερβουνοψίνης τῆς τετάρτης συζύγου Λέοντος τοῦ Σοφοῦ. Τὸ οἰκημα εἰσείχετο ἐγκαταλελειμμένον, ἀλλ' ὁ εὐνουχίσκος πλησιάζας ἀπεμύθη μετὰ θαυμασίας τέχνης τὸ ἔσκημα τῆς ἀηδόνος, καὶ τότε, ἀνοιγείσης τῆς θύρας ὑπὸ ἀφανοῦς χειρὸς, ὁ Χαράλδος παρεισήρτησεν εἰς τὰ ἐνδότερα.

Ἐκεῖ δ' εὐρέθη κατὰ πρῶτον ἐντὸς θαλάμου μαρμαρίνου. Ἀναβρυτήριον ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ἐξέχεε παφλαζὸν ὕδωρ εἰς εὐρείαν λεκάνην ἐκ πρασίνου λίθου, ἐν ἣ ἐφάνοντο λουόμενα μαρμαρίνου νύμφαι· ἀλλ' οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ, ἢν ἐφώτιζε πολύχρους λυχνία, ὑπὸ τὸ ἀναβρυτήριον κεκρυμμένη, καὶ περιέχουσα εἰς τὸ καταπίπτον ὕδωρ πάσας τῆς ἱριδος τὰς μαρμαρυγὰς, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου ἠνοίγετο ἐπ' αὐτῆς διάδρομος, κατεχόμενος ὅλος ὑπὸ πορτοκαλεῶν, αἵτινες συνέπλεκον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοὺς κατασφύτους αὐτῆς κλώνους. Διαβάς δὲ καὶ τούτον ὁ Χαράλδος, ἐφθασε τέλος πρὸ βαρέος παραπετάσματος. Τί ἐκρυπτεν ἄρα γὰρ τὸ ἀργυρόπαστον ἐκεῖνο ὄρασμα; Ὡ ἀφατος συγκίνησις! Ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἔτρεμε ὡς τὸ φύλλον, καὶ οἱ πόδες ἐκλονίζοντο· ἀλλὰ τέλος διὰ σπασμωδικοῦ κινήματος ἀνήγειρε τὸν πέπλον, καὶ θαυμάσιον ἀπεκαλύφθη τότε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ θέαμα.

Ἡ αἶθουσα ἦν ἐπίσης μαρμαρίνη, ἀλλὰ δικτυωτὸν ἐκ κεκρυμμένου χαλκοῦ διήκε μέχρι

τῆς ὀροφῆς, καὶ παντοειδῆ ἄνθη, ἐπ' αὐτοῦ ἀνέρποντα, μετέβαλλον αὐτὴν εἰς εὐώδεις κἀνιστρον. Πολυπληθεῖς λυχνίαι, ὑπὸ τοῦ φυλλώματος κεκαλυμμέναι, διέχεον ἀμυδρὸν σέλας ἐπὶ τῆς ὅλης περιοχῆς, μαλθακῶς δ' ἐπὶ παστῆδος ἐκ φύλλων ῥόδων ἀνκαμμένη, διεκρίνετο περικαλλῆς μορφή, ἢν ὁ Χαράλδος ἀμέσως ἀνεγνώρισεν. Ἦν ἡ Μαρία, τὴν αὐτὴν φέρουσα λευκὴν ἐσθῆτα τῆς ἀλήστου ἐκείνης ἐσπέρας. Δι' ἐνὸς ἀλματος εὐρέθη ὁ Χαράλδος παρ' αὐτὴν, καὶ οἱ διακαιῖς πόθοι ὀλοκλήρου μηνὸς μετεβλήθησαν εἰς διάπυρον ἀσπασμόν. Τὰ μετέπειτα οὐδεὶς γνωρίζει, ἀλλὰ τὰ μικρὰ τοῦ παραδείσου πτηνὰ διηγούνται ὅτι, περὶ τὸ πρῶτον λυκόφως, ὅτε μόλις ἀφηνισθέντα ἐλέεινον διὰ τοῦ κίτρινου ῥάμμου τὰς ποικιλοχρόους αὐτῶν πτέρυγας, εἶδον εἰς τὴν θύραν τοῦ περιπτέρου λευγεῖμονα μορφήν, κρεμαμμένην ἐκ τοῦ τραχήλου εὐειδοῦς νεανίου, ὅστις ἀποσπασθεὶς τέλος, κατηυθύνθη πρὸς τὴν παραλίαν.

Ὁ Χαράλδος ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὑπῆρξεν ὁ εὐτυχέστερος τῶν θνητῶν. Ἡ Μαρία, ἐπὶ τῇ προφασί τῆς προσφάτου ἀσθενείας καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ζωογόνου τοῦ Καταστένου κῦρας, κατεῖχεν ἀπὸ τινος μετ' ὀλιγίστων οἰκετῶν τὸ ἀρχαῖον Ἀνάκτορον τοῦ Ἡραίου, ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο διασκευασθὲν ἐκεῖ δ' ἐλευθέρως εἰς τὸ πέριξ ἄλλος πλανωμένη, πρὸς τὸ ἐσπέρας εἰσέδου ἀπαράτητος εἰς τὸ μαμακρυσμένον περίπτερον, ὅπερ ἐθεωρεῖτο κενόν, καὶ εἰς ὃ προσήρχετο κατὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε τρόπον ὁ Χαράλδος, οὐ τὴν ἀμύθητον εὐδαίμονίαν οὐδεὶς ἐμάντευε, διότι τὰς ἡμέρας διῆγε κατὰ τὸ σύνθημα ἐν τῷ τρικλίῳ τῶν Βαριάγων.

ΙΣΤ'.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ φοβερὰ τραγωδία διεδραμακτιζέτο εἰς τ' Ἀνάκτορα. Ὀλίγον μετὰ τὰς ἐορτὰς τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ὁ Αὐτοκράτωρ Ῥωμανὸς κατελήθη αἴφνης ὑπὸ ἀσθενείας παραδόξου, ἣτις ἐπήνεγκε τὴν πῶσιν πᾶσῶν αὐτοῦ τῶν τριῶν, ἀνώσω χρονίῃ βάλεται, λέγει ὁ Γλυκας, καὶ τριχοῦρει γένυν τε καὶ κόμην. Ἐννοεῖται ὅτι ἐκλήθησαν ἀμέσως οἱ κράτιστοι τῆς ἐποχῆς ἰατροί, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυσαν, οὕτως ὥστε ὁ ἀτυχὴς Ἀναξ, περιελθὼν εἰς θέσιν οἰκτρᾶν καὶ σχεδὸν διαρκῶς κλινοπέτης, ἐπεκαλεῖτο τὸν θάνατον, ἤρχισεν δὲ τότε ψιθυρίζομένη φήμη ἀπιστία, ἣτις ταχέως διεδόθη καὶ γενικῶς ἐπιστεύθη.

Εἶδομεν ἤδη ὅτι ὁ σώφρων βίος, ἐν μετῆρχετο ὁ ἐξηκοντούτης πλέον Ῥωμανός, οὐδόλως ἤρρεσκεν εἰς τὴν ζωήραν αὐτοῦ συμβίαν, ἣτις ἀσφαδασμοῖς σαρκικοῖς ὑπερθερμαινομένη, κατὰ τὴν ἐκφρασιν πάντοτε τοῦ χρονολογῆτου, ἤρχισεν ἀερωτικῶς ἐνορῶσα πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ὀρφανοτρόφου Μιχαήλ, ἀεὺπρεπέστατον τὴν

ὄψιν ὑπάρχοντα, καὶ περιήλθεν ἐπὶ τέλους εἰς κρυφίως πρὸς αὐτὸν σχέσεις. Ἄλλ' ἐν φυσικὸν παρίσταται οὕτω τὸ πάθος τῆς Αὐτοκρατείας, τὴν προθυμίαν τοῦ νεαροῦ εὐνοουμένου ἀνεπαρκῶς ἐξηγεῖ ἢ τὴν ἐνοχλήν αὐτοῦ περικαλύπτουσα πορφύρα, οὐδ' ἐσφαλλὼν οἱ φρονούντες ὅτι ὠθεῖτο ἰδίως ὑπὸ ἀκράτου φιλοδοξίας, ἀπαύστως ἄλλως τε ὑπὸ τῆς φιλαρχίας τοῦ Ὀρφανοτρόφου συνδουλιζομένης. Τούτων πάντων γνωστῶν δικτελούντων, οὐδόπως παράδοξα τὰ ψιθυριζόμενα περὶ στυγεροῦ κακουργήματος, καὶ τὴν γενικὴν ταύτην πεποιθήσιν ἐπεβρώννυε τῶν ἰατρῶν ἢ συμπεριφορᾶ, ἧτις ἐφάνετο δυσεξήγητος. Ὁσάκις ἐκαλοῦντο εἰς τ' Ἀνάκτορα, προσήρχοντο οὗτοι τρέμοντες, ὠμίλου ἀσυναρτήτως καὶ ἀπεχώρουσαν τὰς κεφαλὰς σείοντες, ὡσεὶ ἐκ δεινοῦ ἐλυτρώθησαν κινδύνου· καὶ ὅμως οὐδεὶς ὠμίλει, οὐδεὶς κατήγγελλε τὸ φρικτὸν ἀνοσιούργημα, διότι οἱ δράσται ἦσαν καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος ἰσχυρότεροι, διότι πᾶσα νύξις ἐπέφερε τὴν ἀπώλειαν.

Ἄλλ' ἡμᾶς οὐδεὶς ἀναχιτιῶν τοιοῦτος ἐνδοιασμός. Ναι, ἦσαν βᾶσιμα τὰ θυλλοῦμενα, καὶ, ὁ Ἄναξ ἔδαινε βραδέως πρὸς τὸν τάφον, «βραδυθανάτοις φαρμάκοις κατεργασθεῖς» ὑπὸ τῆς ἀσπλάγγου αὐτοῦ συζύγου καὶ τοῦ ἀσυνειδήτου Ἀδωνίδου, τοῦ μεταχειριζομένου τὴν βασιλικὴν παστιάδα ὡς βαθμίδα πρὸς τὸν παγκόσμιον θρόνον. Βράχθρον ἀληθῶς ζοφερόν ἢ ἀνθρωπίνην καρδίαν, καὶ ἀποτρόπαιον τὸ πρὸ ἡμῶν ἀνεπιστόμενον θέαμα. Ἴδετε τὴν παρήλικα ἐκείνην Ἀνασσα, τὴν ἐκ πάθους ἀκκθῆκτου κηλιδοῦσαν τὴν σεπτὴν τῆς Ρώμης πορφύραν, ἴδετε τὸν μόλις ἠδῶντα περικαλλῆ νεανίαν, ὑπὸ τοῦ πελιδνοῦ τῆς ἐπιληψίας φάσματος κατασκελόμενον, καὶ ὅμως ὀρέγοντα πρὸς τὸ στέμμα τὴν αὐτὴν ὑποτρέμουσαν χεῖρα, δι' ἧς ἔμιξε τὸ δηλητήριο, πικράστῃ εἰς τὰς κρυφίας ἐντεῦξαι τῶν δύο ἐκείνων ὄντων, τῶν ἀνταλλασσόντων ἀθεμίτους ἀπακμούς, καὶ ἀνκαμετρούντων συνάμα τὴν πρόοδον τῆς καταστροφῆς, τῆς μετὰ σατανικῆς ψυχραμίας παρασκευασθείσης, καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν τελομένης. Ἐφ' ὅσον ἐπελιδνοῦτο τὸ κεχρισμένον τοῦ Ἀνακτος μέτωπον, ἐφ' ὅσον ἐκαλοῦντο οἱ σθεννύμενοι ὀφθαλμοὶ ὑπὸ τὴν φοβερὰν τοῦ κωνείου ἐπήρειαν, ἐπὶ τοσοῦτον ἠγάλλοντο καὶ ἀνθρωπόμορφοι τίγρεις, καὶ εἰς τρυφερωτέρως ἐτέρποντο περιπτύξεις. Ἰλιγγίχ ὁ ἀναλογιζόμενος τὴν λελογισμένην τὴν ἐπὶ μῆνης βλοκλήρους παρατεινομένην ἐκείνην δολοφονίαν, ἧς οἱ τῶν δαιμόνων ἀπεισιώτεροι δράσται προσήγγιζον ἐν τούτοις εἰς τὸν οὐρανόν, ἡ μὲν Αὐγουῦττα διὰ τοῦ θεοσδότου σκίπτρου, καὶ ὁ συνένοχος αὐτῆς διὰ τοῦ θεοσδότου κάλλου. Οὐδόπως ἄπορον ἐπομένως ἐν οἱ τυχλίπυροι τοῦ Βυζαντίου ἄστοι,

ἀκούοντες τὰ ψιθυριζόμενα περὶ τῶν ὑψίστων ἐκείνων σφαίρων, ἃς συνέχεον μετὰ τῶν νεφῶν, ἐποίουν τοῦ σταυροῦ τὸ σημεῖον, καὶ ἀπεμακρύνοντο ὡσεὶ ἐπέκειτο δεινὴ τις πανωλεθρία.

Ἐν τούτοις, καίτοι καταφυγόντες εἰς τὰ βραδυθανάτα φάρμακα, ὅπως παρασκευάσωσι φυσικὴν δῆθεν καταστροφὴν, οἱ δράσται κατεδιβρώσκοντο ὑπὸ τῆς ἀνυπομονησίας, καὶ, τῇ εἰσηγήσει πάντοτε τοῦ Ὀρφανοτρόφου, ὁ Μιχαὴλ κατέφυγε τέλος, πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς λύσεως, εἰς ἐτι ζοφερώτερον τερατούργημα. Διελθούσης ἐν τῷ μέσῳ τῶν συγκινήσεων τούτων τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ἡ μεγάλη Πέμπτη ἀνέτειλεν ὑετώδης καὶ σκοτεινὴ, ὡσεὶ ἀγωνιώσης αὐτῆς τῆς φύσεως ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν στυγνοῦ προκισθήματος. Ψυχρὸς βορρᾶς, παρατύρων πυκνὰς χιόνας νιβάδας, ὠλύλυζεν εἰς τὰς κυπαρίσσους, ἃς ἔκαμπε μέχρι γῆς, καὶ κατεβορούτο εἴτα εἰς τὰς στενάς τῆς πόλεως ὁδοῦς.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐτελεῖτο εἰς τ' Ἀνάκτορα προέλευσις παγανῆ, ἧτοι πένθιμος, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπίσημος δεξιῶσις, καθ' ἣν διενέμοντο εἰς τοὺς Συγκλητικούς αἱ βήλαι, ἧτοι τὰ πασχάλια τοῦ Ἀνακτος δῶρα. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ρωμανός, πιστὸς εἰς τὸ καθῆκον μέχρι ἐσχάτων, καὶ μικρὰν αἰσθανόμενος ἀπὸ τινος βελτιώσιν, παρέστη κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰς τὰς τελετὰς ταύτας, καὶ καθισθεὶς ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ θρόνου ἐν τῷ Κουιστωρίῳ, προέβη εἰς τὴν διανομήν... Ἄλλ' οἰκτρὸν ἦν τὸ θέαμα τοῦ πελιδνοῦ ἐκείνου φάσματος τῆς προτέρας μεγαλειότητος, καὶ μόλις καταστέλλοντες τὰ δάκρυα προσήρχοντο καθ' ὠμίλους οἱ πιστοὶ Μεγιστᾶνες. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν συγκατελέγετο καὶ ὁ Χαράλδος, καθ' ὅσον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐβδομάδος οἱ Βασιλεῖς ἐφύλαττον ἐν τοῖς Ἀνακτοῖς.

Τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας παρήλθεν ἐν ἡρεμίᾳ, τοῦ Βασιλέως μὴ μεταβάλλοντος εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, ὅπως παραστῆ εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν Παθῶν, μηδὲ κλέσαντος μετὰ τοῦτο τοὺς Ἄρχοντας εἰς τὴν συνήθη ἱερὰν εὐωχίαν, διὸ καὶ βαθεῖα ἐδέσποζεν ἐν τοῖς Ἀνακτοῖς σιγή, ἀφοῦ, κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν, ἐκλείσθησαν πᾶσαι αὐτῶν αἱ πύλαι. Ἦν τότε ἡ ἐβδόμη περίπου, καὶ ὁ Χαράλδος, ἐν τῷ φυλακίῳ καθήμενος, ἐπλανᾶτο διὰ τῆς φαντασίας εἰς τρυφερὰ ἡλύσια. Τὴν Μαρίαν ἀναλογιζόμενος, ἧς ἐστερεῖτο ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτάκτου ταύτης ὑπηρεσίας, ἔστενε ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ὥραν συνήθως ἐτρέφα εἰς τὰς ἀφρώδεις ἀγκάλας τῆς ἐπερχομένου αὐτοῦ φίλης.

Ἄλλὰ τοὺς ἡδῆς τούτους βεμβασμούς διέκοψαν αἴφνης γοερὰ κραυγαί, ἐκ τοῦ Χρυσοτρικλίου προερχόμεναι. Ὁ νέος Κόμης, ἀρπάσας

τὸ ξίφος, καὶ ὑπὸ τινῶν τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ ἀκολουθούμενος, ἔσπευσε ἀμέσως πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Τὰ διάφορα τῶν Ἀνακτοῦ διαμερίσματα ἦσαν κενὰ, φυλαττόμενα μόνον ὑπὸ τῶν Νομῆρων, οἵτινες οὐδεμίαν παρέσχον ἀντίστασιν, κατέφρασε δὲ οὕτω μέχρι τῶν προθαλάμων, ἔνθα εὔρε τρέμοντας τοὺς Παρκακοιμωμένους.

— Τί συμβαίνει, ἠρώτησε;

— Ἄγνοοῦμεν, ἀπήντησαν οὗτοι.

— Τότε σπεύσατε.

— Οὐδεμίαν ἐδόθη διαταγή.

— Τίς ἀναμένει δικταγὰς εἰς τοιαύτην στιγμήν; Ἐμπρός!

— Οὐδεὶς διέρχεται τὸ ἱερὸν τοῦτο κατώφλιον ἀνευ εἰδικῆς τοῦ Ἀνακτος ἀδείας, ἀπήντησαν οἱ δύο Δομέστικοι, σύροντες τὰ ξίφη καὶ παρὰ τὴν θύραν τασσόμενοι.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ συνέλθωσιν οἱ λοιποὶ Παρκακοιμώμενοι, ὁ Χαράλδος, ἀποθήσας αὐτοὺς ὡς ἀθύσματα, ὤρμησεν εἰς τὰ ἐνδότερα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ ἀκολουθούμενος. Ἐῦρε δ' ἐγκαταλειμμένα καὶ τὰ ἰδιαίτερα τοῦ Αὐτοκράτορος δώματα, μέχρις οὗ, φθὰς εἰς τὸν προθάλαμον τοῦ κοιτῶνος, συνήντησεν ἐκεῖ τοὺς Πραιποσίτους, οἵτινες ἐγνώριζον μόνον ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐλούετο. Στραφεῖς ὄθεν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἔσπευσε πρὸς τὸ τμήμα τῶν βαλκανίων, καὶ τὴν φορὰν ταύτην εὔρε τοὺς προδρόμους κατεχομένους ὑπὸ τῶν εὐνοῦχων τοῦ Κουβουκλείου, οἵτινες ὅμως, περιδεῖς καὶ τὰς τρίχας τίλλοντες, καίτοι ἐν ἀγνοίᾳ τῶν συμβαινόντων, οὐδόπως, παρὰ τὸ καθῆκον αὐτῶν, ἀντίστησαν. Φθὰς δὲ οὕτω μέχρι τῶν Ἀποδυτῶν, εὔρε τοὺς Μαγλαδίτας μετὰ τοῦ Βαλνιαρίτου καὶ τοῦ Πρωτεμβασταρίου. Οὗτοι, ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἀκούσαντες τοὺς γόους, οὐδ' ἠκολούθησεν ὡσεὶ ἐπιθανάτιος βόγγος, διέτελουν ἐπίσης ἐν ἄκρῳ συγκινήσει, ἀλλ' ἀπέμεινον εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν, καθ' ὅσον αὐστηροτάτη ἐτύγγανεν ἡ τῆς Αὐλῆς ἐθμοτυπία, καὶ διὰ θανάτου ἐκολάζετο πᾶς ὁ διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ μακίμων τὸ ἱερὸν διαμέρισμα τοῦ κολυμβήματος, ἔνθα μόνος πλέον εἰσέδυν ὁ Ἄναξ μετὰ τῆς μυστικῆς αὐτοῦ θεραπείας καὶ τῶν λουστῶν. Ὁ Χαράλδος ἐν τούτοις, ἀτελής ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην Βυζαντινός, ὤρμησεν αὐθις πρὸς τὰ ἔμπρος, ἀλλὰ μόλις ἤγγισε τὸ παραπέτασμα, τὸ καλύπτον τὸ μονόθυρον ἀπέμεινε ἐμβρόντητος· πελιδνὴ καὶ ἀγρία τὴν ὄψιν ἴστατο πρὸ αὐτοῦ. τίς νομίζετε; Ἡ Αὐτοκράτειρα Ζωή.

— Τί ζητεῖς; ἠρώτησεν αὐτὴ, φοβερὸν ἐκσφενδονίζουσα κατὰ τοῦ τολμητοῦ βλέμμα.

— Ἐσπευδὸν εἰς βοήθειαν, ἤκουσα θόρυβον.

— Μακρὰν! ἐπέταξεν ἡ Ἀνασσα, δεικνύουσα ὀργίλως τὴν θύραν, καὶ τὸ παραπέτασμα κατέπεσεν.

Ὁ Χαράλδος ἀπεσύρθη τότε πλήρης ἀπορίας,

ἀφείρς πρηνεῖς τοὺς Μαγλαδίτας, οἵτινες καταπεσόντες ἄμα τῇ ἐμφανίσει τῆς Αὐγουστῆς, μᾶλλον ἐζήτουν τὸ ἀναγκαῖον θάψος ὅπως ἀνεγερθῶσι. Καὶ οὐχὶ ἀδίκως, καθ' ὅσον τὸ γεγονός ἦν πρωτοφανές καὶ ἀνήκουστον. Ἡ Ἀνασσα ἐν τῷ βυλκνίῳ, λουμένου τοῦ Αὐτοκράτορος! Μυστήριον ἀνεξερεύνητον, καὶ περὶ ὃ ἐπυκνοῦτο διαρκῶς ὁ ζόφος, καθ' ὅσον μόλις παρελθούσης μιᾶς ὥρας, ἤρχισε σειρά ὅλη γεγονότων ἐκτάκτων. Τὰ πρὸ μικροῦ ἀκόμη σκοτεινὰ Βασιλεῖα ἀπήστραπτον ἤδη ἐκ μυρίων φώτων, ὡς κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν μεγάλων ἐορτῶν, πρᾶγμα καταπληκτικὸν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐβδομάδι, ἐνῶ διὰ τῶν εὐρέως ἀναπετασθεισῶν πυλῶν συνέβησεν οἱ πολυπληθεῖς Μεγιστᾶνες, διὰ τῶν Πραιποσίτων κληθέντες, καὶ φέροντες, ἀντὶ τῶν παγανῶν, τὰ πουπωδέστερα τῶν ἀλλαξιμάτων. Μετ' ὀλίγον δ' ἐθεάθη προστρέχων καὶ ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος μετὰ τοῦ ἀνωτάτου κλήρου, κληθεῖς, ὡς ἐθρολλεῖτο, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ρωμανοῦ ἐκ τῆς ἁγίας Σοφίας, ἔνθα μόλις κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἔληγεν ἡ τῶν Παθῶν λειτουργία.

Ταῦτα πάντα ἦσαν τοσοῦτον παράδοξα, ὥστε ὁ Χαράλδος, ὑπὸ φυσικῆς ἐλαυνόμενος περιεργείας, περιεβλήθη τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ στολήν, καὶ εἰσῆλθεν ἐπίσης εἰς τ' Ἀνάκτορα· ἀλλὰ διάφορος ἦν ἡδὴ ὅλος ἡ ἐκεῖ τῶν πραγμάτων ὄψις. Ἀντὶ τῆς προτέρας σιγῆς καὶ τοῦ σκότους, εἰς τὰς καταφώτους αἰθούσας συναθροῦντο νῦν αἱ πολυπληθεῖς τῶν Αὐλικῶν τάξεις, καὶ ἀσυνήθως ἐδέσποζε συγκίνησις. Διῆλθε δὲ οὕτως ὁ νέος Κόμης μέχρι τοῦ Χρυσοτρικλίου, ἀλλ' ὅτε ἀφίχθη εἰς τὴν μεγάλην τοῦ διαμερίσματος ἐκείνου αἴθουσαν, μόλις τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ ἐπίσπευσεν. Ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Ἀρκαδίου ἐκάθητο, ἀγέρωχος καὶ τὴν πορφύραν περιβεβλημένη, ἡ Ζωή, παρ' αὐτὴν δ' ἐπὶ ἐτέρου θρόνου, τὸ λευκὸν φέρον στέμμα καὶ τὰ βασιλικά σημεῖα βραστάζων, ὁ Μιχαὴλ. Δεξιῶς ἴστατο ὁ Πατριάρχης μετὰ τοῦ κλήρου, καὶ τὴν λοιπὴν αἴθουσαν ἐπλήρουν οἱ χρυσοπάρυφοι Συγκλητικοί, ἀλλὰ σκυθρωποὶ πάντες καὶ καθ' ὠμίλους ψιθυρίζοντες.

(Ἔπεται συνέχεια) ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ἄν δὲν ἐννοήσας τὴ λύπη δὲν θά νοιώσας τὴ χαρά.

Τὸ νερὸ ποῦ με πνίγει πέλαγος μοῦ φαίνεται.

Τὸ ψάρι ποῦ ἔφυγε ἀπ' τὸ δίκτυ θοροῦμε πάντα πᾶς ἦταν μεγάλο.

Ὅπου εἶνε λίγο μὴ ζητᾶς πολὺ.

(Ἀρμενικαὶ παροιμίαι.)

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΦΙΛΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΑΛΗΘΙΝΟ

Ἐκείνη τραγουδοῦσε τὰ τραγούδια πού τῆς ἔμαθον τὰ πουλιά, καί τὰ τραγουδοῦσε καλλίτερα ἀπό τὰ πουλιά· ἐκείνος ἔπαιζε τὸ ντέφι σάν τσιγγάνος, μὰ καλλίτερα ἀπὸ κάθε τσιγγάνο· καί ἔτσι πῆγαιναν τὸ δρόμο τους παίζοντας καὶ τραγουδώντας. Ποιοὶ ἦταν; Οὗτ' αὐτοὶ δὲν ἤξεραν. Θυμοῦνταν μοναχὰ πῶς ποτὶ δὲν εἶχαν κοιμηθῆ σὲ στρώμα, ποτὶ δὲν εἶχαν φάγη σὲ τραπέζι· οἱ ἄνθρωποι πού κáθονται σὲ σπιτία καὶ τρώνε σὲ στρωμένα τραπέζια δὲν ἦταν συγγενεῖς τους· αὐτοὶ οὔτε εἶχαν συγγενεῖς, οὔτε εἶχαν σπιτικό. Μικροί, μικροί, τόσο μικροὶ πού μόλις μιλοῦσαν, ἔσμιζαν ἔς τὴ μέση τοῦ δρόμου· ἐκείνη ἔδρανε μέσ' ἀπὸ ἕνα βῆμα, ἐκείνος ἀπὸ ἕνα χαντάκι, — ποιαὶ κκακίς μανάδες τὰ εἶχαν παρατήρη; — κ' εὐθύς γελῶντας ἐπιάσθησαν χέρι μὲ χέρι. Ψιλόδραγε ἐκείνη τὴν ἡμέρα μὰ πέρα μακρὰ, ὁ οὐρανὸς ξεστέρωνε καὶ χρυσόφραγεν ὁ ἥλιος. Ἐπερπάτησαν κατὰ τὸν ἥλιο· ἀπὸ τότε ὅλο τὸν ἴδιο δρόμο τραβοῦν, κατὰ τὴ μεριά πού κάνει καλωσύνη. Θὰ πῆθαιναν βίβαια ἀπὸ τὴ δίψα κ' ἀπ' τὴν πείνα, κ' δὲν ἔτρεχαν τὰ χρυσάλλενια ποτάμια, κ' ἡ σπλαγγχνικαὶς χωριάτισσας δὲν τους ἔριχναν πού καὶ πού κάμια γωνιά ψωμοῦ τόσο ξερὴ πού δὲν ἔμπορούσαν νὰ τῆ φανε ἢ κότταϊς. Ἦταν μιά λύπη νὰ βλέπῃ κανεὶς τὰ ἔρημα αὐτὰ παιδιὰ ἔτσι ἀχαμνὰ καὶ χλωμὰ. Μὰ ἕνα πρωὶ — ἦταν πλεῖα μεγαλοῦτσικα — ξαφνίστηκαν, ὅταν ἔξυπνησαν μέσ' ἔς τὸ χορτάρι, κοντὰ ἔτῃ βίβη ἑνὸς δένδρου, καὶ εἶδαν πῶς εἶχαν κοιμηθῆ χωρὶς νὰ τὸ νοιώσουν μὲ σμιγμένα τὰ στόματά. Ἦσαν πῶ; ἦτον γλυκὸ τὸ φιλί καὶ δὲν ἐξεχώριταν ἔξυπνητὰ τὰ χεῖλη πού εἶχαν σμίξη κοιμισμένα. Ἀπὸ τότε δὲν τὰ ἐνοιαῖε πλεῖα γιὰ τὴν πτώχη τους· κ' ἦταν δυστυχημένα, μὰ ἦταν καί τόσο εὐτυχημένα! Ἡ ἀγάπη γλυκαίνει ὅλας τὰς πίκρας τοῦ κόσμου.

Τυλιγμένα σὲ ἄγρια κουρέλια ἐψήνονταν ἀπὸ τὸν ἥλιο, μουσκεῦνταν ἀπ' τὴ βροχὴ μὰ δὲν ζήλευαν καθόλου ἐκείνους πού φοροῦσαν δροσερὰ βροχὰ τὸ καλοκαίρι, γούναις τὸ χειμῶνα. Εἶνε καλὰ καὶ τὰ τρύπικα πανιά, ὅταν μ' αὐτὰ ἀρέση κανέναν ἐκείνον π' ἀγάπη καὶ πόσας ἀρχόντισσας δὲν θὰ ἄλλαζαν τὸ πλοῦσιό τους φόρεμα μὲ τὸ κουρελοντομένο μὰ ὡμορρο κορμὶ μανῆς πτωχούλας; Γυρίζοντας ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ κ' ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία, ἔστεκαν ἔμπροστὰ σὲ πλοῦσιόσπιστα ὅποτε βλέπανε ἀνοιχτὰ τὰ παραθύρια ἔμπροστὰ σὲ μαγαζεῖα πού ἔπιναν καὶ γλεντοῦσαν χωριανοί· ἢ μὰ τραγουδοῦσαν, ὁ ἄλλος ἔπαιζε τὸ ντέφι του. Ἄν τους ἔδιναν τίποτε ἐ-

χαίρουνταν, κ' ἂν δὲν τους ἔδιναν δὲν ἐπικραίνονταν πολὺ καὶ πῆγαιναν πέρα πέρα. Κι' ἂν ἦταν νὰ κοιμηθοῦν νηστικοί, τί τάχα; Μπορεῖ νάχη κανένας τὸ στομάχι ἀδειανό, ὅταν ἔχη γεμάτη τὴν καρδιά.

Μιὰ φορὰ μοναχὰ εὐρέθησαν κ' οἱ δύο πολὺ θλιμένοι. Ἦτον κρῦος, παγωμένος καιρὸς τρεῖς ἡμέραις δὲν τους εἶχε κανεὶς ἐλεήσει· μόλις ἐστέκονταν ἔς τὰ πόδια τους, νοιώθοντας τόση δύναμιν καθέναν ὅση γιὰ νὰ στηλώσῃ τὸν ἄλλον. Πῆγαν καὶ τρύπωσαν μέσα ἔς ἕναν ἀχυριῶνα, κ' ὁ ἀχυριῶνας ἦτον ὀρθάνοιχτος κ' ὁ ἀέρας μπαϊνόβγαϊνε ἐκεῖ. Ὅσο κ' ἂν ἀγκαλιάζονταν σφιχτὰ, σφιχτὰ, ἔτρεμαν, ἔτρεμαν ἀπ' τὸ κρῦο καὶ δὲν εἶχαν ὄρεξι γιὰ φιλί τὰ νηστικά τους στόματα. Τὰ δύστυχα! Ἀπελπισμένα γιὰ σήμερα χωρὶς ἐλπίδα γι' αὐριο. Τί θὰ κάνουν, τί θ' ἀπογείνουν, ἂν δὲν τους λυπηθῆ καμμιὰ ψυχὴ σπλαγγχνική; Νὰ πεθάνουν ἔτσι μέσ' ἔς τὴν πρώτη νύκτῃ τους, παρατημένα ἀπ' ὅλους;

— Γιατὶ νὰ μὴν ἔχωμε τάχα κ' ἐμεῖς ὅ,τι ὅλος ὁ κόσμος ἔχει; Εἶνε τόσο μεγάλο πρᾶμα ἄγνη φωτιά γιὰ ζεστασιά, ἄγνη ψωμί γιὰ δειπνῆ; Ἄλλοι νὰ κοιμοῦνται ἤτυχα ἤτυχα σὲ καλοζεσταμένα σπιτία, κ' ἐμεῖς ἔδω νὰ τριμουλιάζωμε, σάν πουλάκια χωρὶς φτερά, χωρὶς φωλιά.

Ἔτσι ἔλεγ' ἐκείνη μὲ τὰ δάκρυα ἔς τὰ μάτια. Μὰ ἔξαρνα τους φάνηκε σάν νὰ πῆθαιναν καὶ πῆγαν ἔς τὸν παραδείσιο· ἕνα φῶς ὀλόχρυσον τους πετριγύρισε καὶ μιά γυναίκα σάν ἀγγελὸς ἐπρόβλε μεσ' ἀπ' τὸ φῶς ἦτον χρυσοκόκκινον ντυμένη καὶ κρατοῦσε χρυσὸ βραδὶ ἔς τὸ χέρι.

— Κκακότυχα παιδιὰ, τους λέει, ἡ δυστυχία σας μ' ἔκανε νὰ σας συμπονέσω, κ' ἔρχομαι νὰ σας φέρω βοήθεια. Ὡς τώρα ἦσαστε πτωχότερα ἀπὸ τὸν πλεῖο πτωχό, ἀπὸ τώρα κ' ἔμπρός θὰ γείνετε πλοῦσιότερα ἀπ' τὸν πλεῖο πλοῦσιό· θὰ κένεστε ἔς ἄγρον καιρὸ τότε πλοῦτη πού δὲν θὰ βρισκατε ἔς ὅλη τὴ χώρα κάσσαις γιὰ νὰ τὰ βάλετε.

Ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ καὶ θαροῦσαν πῶς ὀνειρεύονται!

— Καὶ πῶς θὰ γείνη αὐτό, καλὴ κυρά;

— Ἐγὼ εἶμι ἡ καλὴ σας Μοῖρα, ὅ,τι προστάξω θὰ γείνη. Ὅποιος ἀπ' τους δύο σας ἀνοίγει τὸ στόμα, ἕνα φλουριὸ χρυσὸ θὰ πέφτῃ ἀπ' τὰ χεῖλη του, καὶ δεύτερο καὶ τρίτο καὶ ἄλλα ἀπὸ κοντὰ.

Ἡ Μοῖρα χάθηκεν. Ἐκείνος κ' ἐκείνη ἠαμπαμένοι ἀπὸ τὸ ὅ,τι εἶχαν ἀκούση ἔστεκαν μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα — καὶ ἀπὸ τὰ χεῖλη τους ἔπερταν φλουριὰ καὶ φλουριὰ, βενέτικα, μαντζάρικα, κωσταντινατὰ, λογιῆς, λογιῆς.

Ἐπὶ τὸ ἀπὸ ἄγρον χρόνι, ἔς ὅλον τὸν κόσμο

ἦταν ξακουστὸ ἕνα ἀνδρόγυνο, ἕνας ἀρχοντας καὶ μιά ἀρχόντισσα πού κάθονταν ἔς ἕνα παλάτι μεγάλο ἴσα μὲ μιά πολιτεία, λαμπερὸ σάν οὐρανὸς μὲ τᾶστρα, γιὰτὶ ὅλ' οἱ τοῖχοι του ἦταν μαρμαρόχτιστοι καὶ στολισμένοι μ' ἀτίμητα πετράδια. Καὶ πάλι ἀπ' ἔξω δὲν ἦταν τίποτε ἔμπροστὰ ἔς τὸ τί ἦταν μέσα. Δὲν ἠξέρισκε τέλος κ' ἀρχινοῦσε κανεὶς νὰ πῆ τὸ τί καὶ τί στολίδια καὶ πῶς καὶ πῶς βαλμένα ἦταν ἐκεῖ μέσα. Ἐτυφλώνονταν τὰ μάτια ἀπ' τὴ λαμπεράδα καὶ οἱ νοικοκυραῖοι ἔκαναν γιορταὶς καὶ πανηγύρια πού δὲν ἔμπορούσαν οὔτε βασιλεὺς νὰ τους παραβγῆ.

Ἀπὸ τόπο σὲ τόπο τὸ πρᾶμμα μαθεύτηκε καὶ ἔς τὴ χώρα πού εἶνε ἡ Μοῖρα· καὶ μιά ἀπ' αὐταῖς — ἐκείνη πού φάνηκε ἔς τὸν ἀχυριῶνα ντυμένη χρυσοκόκκινον — ἐκίνησε νὰ πῆ νὰ ἰδῆ εὐτυχημένους ἐκείνους πού ὅ,τι εἶχαν τὸ χρυσόστοῦσαν ἔς αὐτὴ.

Ἐφτάσε ἔς τὸ παλάτι κατὰ τὸ βράδυ-βράδυ καὶ ἔμπηκε ἔς τὴ χρυσὴ κάμαρα πού κάθονταν ὁ ἀρχοντας καὶ ἡ ἀρχόντισσα μονάχοι. Μ' αὐτοὶ ἀντὶ νὰ δείξουν χάρα πού τὴν εἶδαν ἔπεσαν καὶ οἱ δύο ἔς τὰ πόδια της μὲ τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα.

— Πῶς γίνεται αὐτό; λέει ξαφνισμένη καὶ ὄργισμένη ἡ Μοῖρα. Δὲν εἴθε εὐχαριστημένοι ἀκούη; ἀχάριστοι, τί ἄλλο θέλετε;

— Καλὴ κυρά, εἴμαστε τόσο δυστυχημένοι, πού θὰ πεθάνωμε ἀπ' τὴ λύπη μας, κ' ἂν δὲν μας σπλαγγχνισθῆς.

— Δὲν ἔχετε ἀρετὰ πλοῦτη;

— Ἐχομε μὲ τὸ παραπάνω.

— Μήπως βαρεθήκατε νὰ πέφτουν ἀπ' τὰ χεῖλη σας μόνον φλουριὰ καὶ θέλετε ν' ἀλλάξουν; Θέλετε λοιπὸν καλλίτερα νὰ προστάξω νὰ πέφτουν διακάντια καὶ ζαφείρια μεγάλα σάν αὐγὰ περιστερῶν;

— Ὅχι, ὄχι· δὲν τὸ θέλομε αὐτό.

— Πέτε μου λοιπὸν τί σας κάνει νὰ πονῆτε, γιὰτὶ ἐγὼ δὲν ἔμπορῶ νὰ το βρῶ.

— Καλὴ κυρά, καλὸ εἶνε νὰ ζεσταίνεται κανεὶς ὅταν κáνη κρῦο, νὰ κοιμάτα ἴσῃ πουπουλένια στρώματα, νὰ τρώγη ὅσο θέλει ὅταν πεινᾷ, μ' ἀπ' ὅλα αὐτὰ εἶνε κάτι καλλίτερο: νὰ φιλιέται κανεὶς χεῖλη μὲ χεῖλη μ' ἐκείνον π' ἀγάπη. Ἀλλοίμονο! ἀπὸ τὸν καιρὸ πού μας ἔδωκε πλοῦτη, αὐτὴ ἡ χαρὰ ἐχάθηκε γιὰ μας· κάθε φορὰ πού πάμε νὰ σμιζώμε τὰ στόματά μας, φλουριὰ βγαίνουν ἀνάμεσα ἀπ' τὰ χεῖλη μας καὶ φιλοῦμε τὸ κρῦο αὐτὸ χρυσάφι.

— Ἄ, εἶπεν ἡ Μοῖρα, δὲν τὸ εἶχα συλλογισθῆ αὐτό. Μὰ τώρα πλεῖα δὲν ἔμπορεῖ νὰ γείνη ἄλλιῶς, πρέπει νὰ τὸ πάρετε ἀπόφασι.

— Ὅχι, ποτέ! λυπῆτου μας, σπλαγγχνίσου μας.

Δὲν ἔμπορεῖς νὰ μας πάρης πίσω τὸ χάρισμα αὐτὸ πού μας ἔδωκε;

— Ναι. Μὰ θὰ χάσετε μαζί καὶ ὅλα τὰ πλοῦτη, ὅσα ἔχετε καὶ θὰ γείνετε ὅπως πρῶτα πτωχοί, θεσπρωχοί.

— Καὶ τί μας μέλει γιὰ τὰ πλοῦτη;

— Καλὸ λοιπὸν, ἀε γείνη κατὰ τὸ θέλημά σας.

Καὶ ἡ Μοῖρα ἄπλωσε ἀπάνω τους τὸ χρυσὸ βραδὶ της...

Εὐρέθησαν πάλι μέσα ἔς ἕναν ἀχυριῶνα ὀρθάνοιχτο κ' ὁ ἀέρας μπαϊνόβγαϊνε ἐκεῖ κρῦος καὶ παγωμένος. Ὅπως ἦταν τότε ἦταν καὶ τώρα, νηστικοί, μισόγυμνοι· ἔτρεμοῦλιαζαν σάν πουλάκια χωρὶς φτερά, χωρὶς φωλιά. Μὰ δὲν ἐπαραιοῦνταν· ἦταν εὐτυχημένοι σμιγώντας τὰ χεῖλη μ' ἕνα σφιχτό, γλυκὸ, ἀτέλειωτο φιλί...

(Κατὰ τὸν Catulle Mendès)

Δε

Ἐκ τῆς ἀρτι ἐκδοθείσης ἀξιολόγου μελέτης *Περὶ μεταναστεύσεων φυτῶν καὶ ζῴων* ὑπὸ τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ ἱατροῦ κ. Γ. Χ. Παρλαπαῖ, ἀποσπῶμεν τὰς ἐν εἰδεί σημειώσεων προσηρητημένας ἐν τέλει τοῦ βιβλίου εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν Μεσολογγίῳ ἰχθύων καὶ τῆς ἀλειίας αὐτῶν.

Η ΑΛΙΕΙΑ ΕΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩ

Τὰ Τενάγη τοῦ Μεσολογγίου, κοινῶς λιμνοθάλασσα, εἶνε εὐρὴ καὶ ἀβαθὲς θαλάσσιον πεδῖον, ἔχον ἐπιφάνειαν 4 ἑκατομμυρίων περίπου στρεμμάτων, διαιρεῖται δὲ εἰς 19 ἰχθυοτροφεῖα (Βιθάρια ἢ Ἰθάρια κοινῶς) ἀπαντα ἀνήκοντα εἰς τὸ Κράτος καὶ ἐνοικιαζόμενα παρ' αὐτοῦ κατὰ δεκαετίαν. Χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἀνοικτοῦ πελάγους διὰ μακρὰς σειρὰς νησιδίων καὶ ἀμμωδῶν προχωμάτων (λοῦρων), καὶ συγκοινωνεῖ μὲν πολλαχού μετὰ τῆς λοιπῆς θαλάσσης, ἰδίως ὅμως ἐνοῦται μετ' αὐτῆς διὰ στενῆς τινος αὐλάκος.

Ἐν τῇ εὐρείᾳ ταύτῃ θαλάσσῃ ἐκτάσει τὰ συνθῆστερα καὶ πολυπληθέστερα εἶδη τῶν ἰχθύων, ἀτινα εἰσέρχονται κατὰ τὸ Ἐξρ, εἰσίν:

Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *Cephalosidwv Mugiloidel*

τὸ γένος *Cephalos Mugil cephalus*, τὸ ἄρρην καλεῖται κοινῶς στεϊράδι, τὸ θῆλυ Μπάρα καὶ ἐκ ταύτης ἐξάγεται τὸ ἀγγοτάραχον.

Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *Mugil saliens*.

Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *Mugil saliens*.

Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *Mugil saliens*.

Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *Sparisodwv*, τὸ γένος *Chrysophrys Chrysophrys aurata*, κοινῶς Τσιπούρα καὶ Μαρίδα.

Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *Sargus rondeletti*.

Ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *Sargus vulgaris*, ἀλλὰ σπανιώτερος.

Εκ τῆς οικογενείας τῶν *Percoideōn* τὸ γένος *Aáβραξ Labrax lupus*, συνηθέστερον ὅμως τὸ εἶδος *Labrax Nigrescens*.

Ἐκ τῶν *Kobioideōn Gobioidei* ὁ *Γωβίος, gobioides auratus* καὶ *gobius niger*, ὅπερ συνηθέστερον.

Ἐκ τῶν *H. leurocétror* ἡ *Γλωσσα κ. Χωματίδα, Solea Vulgaris*, καὶ ἡ *Ψήττα* εἶτα *Ῥόμβος κ. σιάκι*.

Ἐκ τῶν ἀπόδωρ τὸ γένος *Ἐγγελοσ κ. χέλι* καὶ *Σοόβλου μητάρη, Anguilla Vulgaris*.

Ἡ *Καβάτσα Ang. Latirostris*, ὅπερ κοινότερον.

Τὸ καθαρόχρολο, *Enguille plat—bec*.

Ὁ *Γόγγρος κ. Δρόγκος*.

Πρὸς ἄλιεϊαν τῶν ἀνωτέρω μεταχειρίζονται διάφορα μηχανήματα, οἷον τὸ ἀγκιστρον (καλαμιδί) τὸ πολυἀγκιστρον (παρὰγάδι), τὸ σταφυλοκάρη καὶ τὸν κάμακκ. Ἡ διὰ τοῦ κάμακκος ἄλιεϊα γίνεται συνήθως τὴν νύκτα. Ἐπὶ τῆς πρώτης τῆς λέμβου ἀνάπτουσι μεγάλην ἐκ δάδων πυρᾶν (πυργιά), ἐκ τῆς λάμπρας τῆς ὁποίας ἐκθαμβούμενοι οἱ ἰχθύς μένουσιν ἐπὶ τινος στιγμᾶς ἀκίνητοι.

Ἰδίως ὅμως τὸ κυριώτερον καὶ μᾶλλον καταστρεπτικὸν διὰ τοὺς ἰχθύς μηχανήματα τῶν ἰχθυοτροφείων εἰσὶν οἱ καλάμινοι φραγμοὶ (καλαμιωτά). Εἶνε δὲ τοῦτο μέγα τετράπλευρον τραπεζοειδὲς τὸ σχῆμα, οὐτινος ἢ πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν ἐστραμμένη πλευρά, ἢ καὶ βραχυτέρα, εἶνε ἐντελῶς κεκλεισμένη, φέρει δὲ κατὰ τὰς γωνίας αὐτῆς στρογγύλας προεξοχάς, καλουμένας πῆρας (σάκκου), ὧν ἡ ἐλικοειδὴς εἰσοδὸς ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἰχθύς νὰ εἰσέρχωνται οὐχὶ δὲ καὶ νὰ ἐξέρχωνται. Αἱ δύο παραλληλοὶ τοῦ τραπεζοειδὸς πλευρᾶι καλοῦνται *φύλλα*, καὶ συνέχονται στερεῶς μετὰ τὰς πῆρας, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἄκρον αὐτῶν φέρουσιν ὁμοίας πῆρας, καλουμένας *κουρούπια*. Ἡ τετάρτη δὲ πλευρά ἢ μεγαλειότερα, δι' ἧς εἰσέρχονται οἱ ἰχθύς, εἶνε ἀνοικτή, οἱ δὲ καλάμινοι αὐτῆς φραγμοὶ διασπῶνται εἰς δύο (μεσοβίβαρ) καὶ σχηματίζουσιν εἶδος *χοάνης*, δι' ἧς εἰσέρχονται οἱ ἰχθύς, μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ ἐξέλθωσιν.

Πολλάκις, κατὰ τὸ θέρος ἰδίως, μέρος τῆς ἀβαθοῦς θαλάσσης περικλείεται διὰ φραγμῶν ἐκ λεπτοτέρων καλάμων (σαμακίων), καὶ ὁσάκις θέλουσι νὰ ἐξαγάγῃ τοὺς ἐν αὐτοῖς περικλεισθέντας ἰχθύς, περιστέλλουσι βαθμηδὸν τοὺς καλαμινοὺς φραγμοὺς εἰς στενότερον χώρον (χειροβολίδι ἢ γυροβολίδι).

Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου μέχρι Μαΐου ἡ συγκοινωνία μετὰ τοῦ ἀνοικτοῦ πελάγους μένει ἐλευθέρα, οἱ δὲ ἰχθύς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰσέρχονται εἰς τὰ τενάγη ὅπως παχυνθῶσι καὶ

καταστῶσιν ἀρμόδιοι πρὸς κυφορίαν. Περὶ τὰς 15 Μαΐου οἱ ἄλιεῖς ἀρχοῦνται νὰ τοποθετῶσι τοὺς καλαμινοὺς φραγμοὺς, καὶ κατὰ τὰ τέλη Μαΐου τὰ πάντα εἰσὶ διατεθειμένα οὕτως, ὥστε ἡ ἐξοδὸς τῶν ἰχθύων πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν εἶνε ἐντελῶς διακεκομμένη. Περὶ τὸν μῆνα Ἰούλιον ἄλιεῦσαι τοὺς Σπάρους καὶ τὸ εἶδος τοῦ Κεφάλου, *Mugil Saliens κ. Μυζονάρι*. Ἄλλ' ἢ σπουδαιότερα ἄλιεϊα εἶνε ἡ τοῦ θήλεος κεφάλου, *Mugil Cephalus κ. Μπάφας*, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξάγουσι τὸ αὐγοτάραχον. Καθ' ὅλα τὰ ἰχθυοτροφεία ἡ ἄλιεϊα αὕτη ἀρχεται ἀπὸ τῆς α'. Αὐγούστου καὶ λήγει τὴν 14|26 Σεπτεμβρίου. Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν οἱ ἰχθύς οὗτοι, ὧν τὰ ὠὰ εἰσὶν ἤδη ὄριμα, σπειδύουσι πρὸς ἀνεύρεσιν τόπου ἀρμόδιου πρὸς ὠτοκίαν διευθυνόμενοι πρὸς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, ἀλλ' ἐμπίπτουσιν εἰς τοὺς καλαμινοὺς φραγμοὺς, οὗς ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν.

Ἄμα λήξη ἡ ἄλιεϊα τῆς θηλείας Κεφάλου ἀρχεται ἡ τῶν Σπάρων, ἧτις διαρκεῖ ἀπὸ τὰς 15 Σεπτεμβρίου ἕως τὰ τέλη Ὀκτωβρίου· συλλαμβάνονται δὲ καὶ οὗτοι διὰ τῶν αὐτῶν καλαμινοῦ φραγμῶν ἀνεύρεσιν γένους. Ἐπέρχεται δὲ τοιαύτη καταστροφὴ αὐτῶν ὥστε κατὰ τὸν Νοεμβριον οὐδὲ εἰς Σπάρους εὐρίσκειται καθ' ὅλα τὰ τενάγη τοῦ Μεσολογίου. Δέον ὅμως ἢ Κυβερνήσει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ ἀπαγορεύσει αὐστηρῶς κατὰ τὰς μελλούσας ἐνοικιάσεις τὸ λεγόμενον *στολόγιμα*, τούτεστι τὴν πύκνωσιν τῶν καλαμινοῦ φραγμῶν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε μόλις νὰ διέρχεται τὸ ὕδωρ. Διὰ τοῦ μέσου τούτου ὁμοῦ μετὰ τῶν Σπάρων συλλαμβάνονται δυστυχῶς κατ' ἔτος καὶ 25 ἕως 30 χιλιάδες ὀκάδες Σπαριδία, ἀτινα ἀντιστοιχοῦσι πρὸς 4 ἕως 5 ἑκατομμύρια ἄτομα, ταῦτα δὲ ἀλατιζόμενα πωλοῦνται εἰς τὴν εὐτελεστάτην τιμὴν τῶν 20 ἢ 25 λεπτῶν τὴν ὀκάν. Καὶ ἐκ τῶν ἄλλων οικογενειῶν πολλὰ ἑκατομμύρια τοιοῦτων ἰχθυοειδῶν συλλαμβάνονται οὕτω κατ' ἔτος καὶ πωλοῦνται εἰς εὐτελεῖς τιμὰς. Μολον- ὅτι δὲ ἡ γονιμότης τῶν ἰχθύων εἶνε, ὡς γινώσκωμεν, καταπληκτικὴ, οὐχ' ἥττον ἢ πληθὺς αὐτῶν θέλει διὰ τοῦ χρόνου σπουδαίως ἐλαττωθῆ, ἐὰν μὴ ληφθῶσιν ἀπαγορευτικὰ τινα μέτρα, ἀφορῶντα τὴν ἄλιεϊαν τῶν ἰχθυοειδῶν τούτων.

Ἀπὸ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου μέχρι Δεκεμβρίου γίνεται ἡ ἄλιεϊα τῆς *Χρυσόφρου* κ. *Τσιπούρας* ἢ *μαριδάς*. Ὅταν οἱ ἰχθύς οὗτοι παχυνθῶσιν, ἡ δὲ κυφορία αὐτῶν εἶνε ἤδη περὶ τὸ τέλος τῆς, προχωροῦσι πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν ὅπως ὠτοκίησιν καὶ ἀνεύρωσιν κρησφύγετα διὰ τὸν χειμῶνα βαθύτερα, ἀλλὰ πρὸ αὐτῶν ἀπαντῶσι φραγμοὺς, εἰς οὗς ἀπαξ εἰσελθόντες δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐξέλθωσι.

Βραδύτερον, ἦτοι κατὰ τὸν Δεκέμβριον καὶ

Ἰανουάριον, τὴν αὐτὴν ἀκολουθοῦσι πορεῖαν καὶ εἰς τὰς αὐτὰς ἐμπίπτουσι παγίδας καὶ οἱ καθ' ἑμᾶδας πολυπληθεῖς πρὸς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος διευθυνόμενοι *Λαδρακες*, ἐκ τῶν ὧν δὲ τούτων κατασκευάζεται καὶ αὐγοτάραχον κατωτέρως ποιότητος, (τὰ κελούμενα *βερνυδία*).

Εἰς τὰ τενάγη ταῦτα ἄλιεῦνται ἐπίσης, συνηθέστερον ὅμως διὰ τοῦ κάμακκος, καὶ οἱ Ἐγγελοσ, ὧν τὰς ἐντὸς τῆς ἰλύος ὑπᾶς διακρίνουσι καλῶς οἱ ἄλιεῖς.

Ἄλιεῦουσιν ἐπίσης ἢ μᾶλλον συλλαμβάνουσι διὰ τῶν χειρῶν καὶ μεγάλα ποσὰ Κοβιῶν (*γωβιῶν*), *gobies niger*.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΠΑΡΑΠΑΣ

Τὰ κάτωθι δημοσιευμένα δημόδη ἄσματα τῆς Μακεδονίας φάλλονται συνήθως κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Λαζάρου ὑπὸ παιδῶν περιεχομένων τοὺς οἴκους καὶ συλλεγόντων εἰς ἀμοιβὴν αὐτὰ διὰ τὸ Πάσχα. Ἐδόθησαν δ' ἡμῖν ὑπὸ τοῦ μακεδόνος ἱατροῦ κ. Θεοχ. Γεωργιάνη μετ' ἀξιοπαίλου ζήλου συλλέγοντος τοιαῦτα δημόδη μνημεῖα τῆς ἑλληνικωτάτης πατρίδος του. Τὰ ἄσματα ταῦτα ἔχουσι καὶ τοῦτο τὸ πλεονέκτημα ὅτι συλλεγθέντα ὑπὸ μακεδόνας, λογίου μὲν, γνώστου δὲ καὶ τοῦ ἐγγωρίου διαλεκτικοῦ ἰδιώματος, τηροῦσιν ἐν τῇ γραφῇ ἀκριβέστατα τοὺς τύπους κατὰ τὴν ἐγγωρίου προφορᾶν.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ἈΣΜΑΤΑ

1

Μίγια τὴν ἔχ' ἢ μάνα τῆς μικρῆς καὶ χαϊδρμένης τὴν ἑλοῦε τὴ χτενίς 'ς τὸ σύννηρον τὴν κρύβει· τὰ σκόνταφι τὸ σύννηρον καὶ φάνκαν τριὰ βουρλιδία· σὺν εἶδαν κόσμουσ θάμαζαν, τοῦ παναγῶρ' συγίσκη· σὺν εἶδ' κ' ἢ πρᾶμματεῦτῆς ἔπησι καὶ ζαλίση. Σήκου σήκου, πρᾶμματεῦτῆ μ', νὰ ἰδῆς τὴν πρᾶμματεῖά σου. — Δόσει φουτιὰ στὴν πρᾶμματεῖά καὶ φλόγα 'ς τὸ μητέφι, τὸ κίτρινον, τὸ πράσινον, τὸ νηρογαλατάτο.

2

Μαρή βαμβακουπρόσωπη καὶ γαττανοφροῦσα, τί μάνα ἦταν 'π' σ' ἕκαμι, τί χερία σ' ἔκρατούσαν; καὶ σ' ἕκαμαν παρέμουρη, ἄπρη σὺν πηριστέρα; ἀκούστηκαν τὰ κάλλη σου σ' ὅλην τὴν οἰκουμένη. Μαργαριτάρη 'ς τὸ χαρτί ἐνι τοῦ προσοῦπό σου καὶ μὴλ' ἀπ' τοῦν παράδεισου ἐνι τοῦ μάγουλό σου, καπλισθηκίς 'ς τοῦ μάλαμμα, καὶ πηρατεῖς καὶ λάμπεις, σὺν ἡλιο φέγγεις 'ς τὴν αὐλή, σὺν ἄστρου μέσ' 'ς τὸ σπῆτι, καὶ σὺ δαμάς βασιλεὺς φέγγεις 'ς τὸ πηριδῶλι. — Ἡ μάνα μ' ἦταν πέρδικα καὶ ἀρέντης μ' πηριστέρι καὶ ἕκασαν καὶ μ' ἔστῆρισαν σὺν τ' ὄμουρη ἐνητέρι.

3

Σπινὴ καλίτο· ἀκούστηκη 'ς τοῦ Βαρβαριῶν τὸν κάμπο, ποῦ πῆρ' ὁ λύκος τὸ πηδί, πῆρε καὶ τὸ ληχοῦδι. Χίλωνι νομάτ' τὸν κνηγοῦν, τριακόσ' ἀρματωμένοι· κανεῖς καὶ δὲν τὸν ζυγοῦση κανεῖς δὲν τὸν ζυγώνει, μὴν μάνα πάχει τὸ πηδί, μὴν κείνη τὸν ζυγώνει. *Ἄρσες μοι λύκα μ' τὸ πηδί, ἄρσες μοι τὸ ληχοῦδι. Τὰ τὸ πηδί πλουγηθῆκιν ἀπὶ τοῦ λύκα· τὸ στέμα· *Θὰ νέρου 'γὼ μανοῦδά μου, θὰ νέρου 'γὼ τὸ σπῆτι, ὄντας θ' ἀσπρίσ' οὐ κόρακας, καὶ θὰ μωρίσ' οὐ γλάρου· καὶ ὄντας θὰ στυψ' ἢ θάλασσα, καὶ σπείρωμι κρηθάρη· θυμάσαι σὺ μανοῦδά μου ὄντας μ' ἔδλαστημούτης ταχυὰ ταχυὰ τὴν Πασκαλιά, καὶ 'ς τὸν Καλὸ τὸ λόγο ὄντα τρουγίκα καὶ ἐπινίς κ' ἡμένα βλαστημούσης; *ἄς μ' ἔδ' ἢ Θιός· ἐνα πηδί, καὶ ἄς τὸ πηρὴν καὶ ὁ λύκος.

4

Σὰν κίνησιν ἢ Μῆτρις μας νὰ πῆ νὰ ζηγαρίση. Ἡ αἶρνε νάλετρι 'πού μηλιά, ζυγὸν μαλαματένιον, καὶ γκάτσιανον, ἀπού λαλέφ, τριανταφυλλίης κλουνάρι καὶ βώδεια λαμπροκέρατα, 'ς ἐνα στρουφὸ χουράφι. Σπῆρει σιτάρ·α δώδηκα, κρηθάρια δηκαπένη καὶ βρώμη; δηκατέσηρα· μὴ δὲν θὰ τὰ θηρίση. Πουλοῦδι· πάσει κ' ἕκατσι 'ς τ' ἀπιγυρισμάτα του. Τὰ σὰ λαλοῦσι κ' ἤληγι σὺν ἀνθροῦπος του, λέγει· *Σπῆρεις Μῆτρι μ' καὶ χάρηση, μὴ δὲ θὰ τὰ θηρίση. — Τὰ ποῦ τὸ ξέρ'ς πουλοῦδι μου, πῶς δὲ θὰ τὰ θηρίσου; — Ἡψὲ 'μεινα στυὸν οὐρανὸ καζὶ μὲ τοὺς ἀγγέλιος· γλέπου τὸν Κύριο σὺ θρουνί, τὸ Χάρο σὺ πουδάρι· ἀχώρια γράραν τ'ς ζουντανί, κ' ἀχώρια τ'ς πηθαρένιο καὶ σένα, Μῆτρι μ', σ' ἔγραψαν μὲ τοὺς ἀπηθαμένοι. — Τὰ νάθηρα πουλοῦδι μου νηγῶ πῶς θὰ πηθάνου, νὰ σφάξου τὰ βουδοῦδα μου, ἄλλους νὰ μὴν τα ζέψη, νὰ σφάξου τὴν καλοῦδα μου ἄλλους νὰ μὴν τὴν πάρη.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ — ΤΕΧΝΑΙ

Συνεδριον βοτανικῆς θὰ συνέλθῃ ἐν Παρισίῳ κατὰ τὸ δεύτερον δεκαπενθήμερον τοῦ προσεχοῦς αὐγούστου. Τὸ συνέδριον τοῦτο ὀργανίζεται αὐτὸ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς γεωγραφικῆς ἐταιρείας, θὰ συζητηθῶσι δὲ ἐν αὐτῷ τὰ ἐξῆς θέματα: 1) Περὶ τοῦ πόσον χρήσιμον θὰ ἦτο ἂν διὰ κοινῆς συνηνοήσεως τῶν ἀπανταχοῦ ἐταιρειῶν καὶ βοτανικῶν μουσείων κατηρτίζοντο ἀκριβεῖς χάρταις τῆς διαδόσεως τῶν διαφόρων εἰδῶν καὶ γενῶν τῶν φυτῶν ἀνά τὴν γῆν. 2) Περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν ἀτινα ἢ φυτικῆ ἀνατομία παρέχει εἰς τὴν φυτικὴν ταξινομίαν. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦ συνεδρίου, ἐν αὐτῷ τῷ καταστήματι ἐν τῷ ὅποιῳ θὰ γίνωται αἱ συνεδριάσεις αὐτοῦ, θὰ ὑπάρχῃ καὶ ἐκθεσις χαρτῶν, βιβλίων, φωτογραφιῶν κλπ. αναφερομένων εἰς τὴν βοτανικὴν γεωγραφίαν.

*Λοθηνὸς ὑπνωτισθεῖς ὑπέστη ἀνωδύνως ἐγγεῖρησιν ἐν Ἐρβῆ τῆς Σουηδίας, μὴ γενομένης τῆς συνήθους χρήσεως χλωροφορμίου.

Τὸ μνημεῖον τοῦ Μόζαρτ κατὰ νεωτέραν ἀπόφασιν θὰ ἰδρυθῇ ἐν τῇ πλατεῖᾳ τοῦ ἀγίου Στεφάνου ἐν Βιέννῃ, θὰ προκηρυχθῇ δὲ προσεχῶς ἐπὶ τούτῳ ἀγῶν ὑπὸ τῆς οἰκειᾶς ἐπιτροπῆς, εἰς ὃν θὰ κληθῶσιν οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐκ τῶν καλλιτεχνῶν ν' ἀποστείλωσι σχέδια τοῦ μνημείου.

*Ἡ Φρόνη ἐν Ἐλευσίει, ἡ νεωτάτη εἰκὼν τοῦ ἐν Πετροπολίει διασῆμου ζωγράφου Σιμωράδου ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ Τσάρου ἀντὶ 70,000 ρουβλίων. Ἐδόθη δὲ συγχρόνως εἰς τὸν καλλιτέχνην τὸ δικαίωμα νὰ ἐκθέσῃ τὸ ἔργον εἰς τὴν παρισινήν ἐκθεσιν καὶ νὰ ἔχῃ ἐπὶ ἐν ἔτος πλήρη τὴν κατοχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ ἐκ ταύτης ὀφέλη περιάγων καὶ ἐκθέτων αὐτὸ ὅπου ἂν θέλῃ ἀνά τὴν Εὐρώπην.

Γυναίκα ὡς σπουδαστὴς θὰ δέχεται καὶ ἡ Ἀκαδημία τῶν Βρυξελλῶν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους κατὰ κυβερνητικὴν ἀπόφασιν.

Βιβλία ἐν Ἱταλίᾳ ἐξεδόθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1887, ὡς μαρτυρεῖ ἐπίσημος στατιστικὴ, 11,164, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἀνεργημένων ἐν ὄλῳ εἰς 1606 φύλλα. Ἡ ἀναλογία τῶν βιβλίων εἶνε 1 ἐπὶ 2683 κατοίκων, τῶν δ' ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν 1 ἐπὶ 18,842. Ἐκ τῶν ἐκδοθέντων βιβλίων 1168 ἀνήκοντες εἰς τὴν γεωργίαν, βιομηχανίαν καὶ ἐμπόριον, 1041 εἰς πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ, 670 ἱατρικὰ, 606 ἱστορικὰ καὶ γεωγραφικὰ, κλπ. Ἐκ

δὲ τῶν περιοδικῶν καὶ ἡμερησίων, 135 ἦσαν καθημερινὰ φύλλα καὶ 529 ἑβδομαδιαία, ὡς 501 πολιτικῆς ὕλης. Ἐν Ρώμῃ τῷ 1857 ἐξεδίδοντο 237 φύλλα, ἐν Μιλάνῳ 172, ἐν Τουρίνῳ 105, ἐν Φλωρεντίᾳ 76, ἐν Νεαπόλει 75.

Τὴν ἑκατοσταετηρίδα τοῦ Σίλλερ ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς αὐτοῦ ὡς φοιτητοῦ θὰ ἑορτάσῃ μεγαλοπρεπῶς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἰένης τὴν 14 προσεχούσας μαΐου.

Τὸ αἰγυπτιακὸν κυανοῦν τῶν ἀρχαίων, κατὰ τινα ἀνακοίνωσιν ἄρτι γενομένην εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν ἀνεκαλύφθη ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ χημικοῦ Φουκέ. Τοῦ κυανοῦ τούτου χρήσις ἐγένετο ἐν ταῖς ἐπὶ λίθων βαφαῖς, ἀγνωστος δὲ εἰς τοὺς συγχρόνους καλλιτέχνους καὶ ἐπιστήμονας ἦτο μέχρι τούτου ὁ τρόπος τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ.

Ὁ Ἀλφόνσος Λωδὲ πάσχει ἐκ νευρικῆς νόσου, ἣτις πρὸς τὸ παρὸν εὐτυχῶς δὲν ἔχει ἐπικίνδυνον χαρακτήρα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΙΑΤΡΟΙ

Ἡ πολωνίς δεσποινίς Καρολίνα Σουλτζε, ἣτις πρὸ διμηναίας ἀνεκηρύχθη διδάκτωρ ὑπὸ τῆς ἐν Παρισίοις ἱατρικῆς σχολῆς, ὡμίλησεν ἐσχάτως δημοσίᾳ καὶ ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἐν τῷ δημαρχεῖῳ τοῦ Παριού. Θέμα τῆς ὁμιλίας αὐτῆς ἦτο κατὰ πόσον τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα συμβιβάζεται πρὸς τὸ γυναικεῖον φύλλον καὶ κατὰ πόσον δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τοῦτο ἐλευθέρως γυνὴ κατὰ τὸν δέκατον ἑνατον αἰῶνα. Εἰς τὸ ἐρώτημα: ἂν γυνὴ ἱατρός δύναται νὰ παράσῃ συνδρομὴν εἰς ἄνδρα, ἡ νεαρά ἐπιστήμων ἀπήντησεν ὅτι οὐδόλως θὰ ἐδίσταζε νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι ἀρῆς στιγμῆς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ ἀνθρωπότης, νὰ σωθῇ ἴσως ἄνθρωπος τὸν ἔσχατον διατρέχων κίνδυνον «ἡμεῖς αἱ γυναῖκες, εἶπεν ἐντόνως, θέτομεν τὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἐπαγγέλματός μας ὑπὲρ τὰς κοινὰς ψευδοσεμνότητας.» Ἀλλὰ δύναται γυνὴ ἱατρός νὰ ὑπανδρευθῇ, νὰ ἔχῃ συγχρόνως τὰ βάρη τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς πελατείας τῆς; Καὶ πῶς ὄχι; Αἱ γυναῖκες τοῦ κόσμου τάχα πῶς κατορθώνουσι νὰ εἶνε καλαὶ οἰκοδέσποιναί, ἐνῶ δὲν λείπουσι ἀπὸ χορῶν, θέατρα, διασκεδάσεις, ἐπισκέψεις; Ἐπειτα ἔχομεν παράδειγμα πειστικώτατον: τοὺς ἄνδρας ἐκείνους οἵτινες κατορθώνουσι νὰ διαπρέψωσι συγχρόνως εἰς δύο ὅλως διάφορα ἐπαγγέλματα τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν. Ἡ γυνὴ πρέπει τελείως νὰ ἐκπαιδεύεται εἶπεν ἐν τέλει ἡ ῥήτωρ, νὰ καθίσταται ἰσχυρὰ διὰ τῆς ἀγωγῆς, διότι δύναται τὰ πάντα νὰ διδαχθῇ καὶ νὰ ἐκμάθῃ χωρὶς νὰ γίνῃ διὰ τούτου ἀναξία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἀνδρὸς εἰς ὃν ἔδωκε τὴν χεῖρά τῆς.

ΤΑ ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ

Οἱ ἀμερικανοὶ οἱ πανταχοῦ καὶ πάντοτε θηρεύοντες τὴν βέλαν πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἐπωφεληθῶσι τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου προέδρου τῆς Συμπολιτείας Χάρρισον; Ἐκαστος ἐζήτησε νὰ κερδίσῃ ὅπως ἡμπούσεν ἐν τῷ ἰδίῳ κύκλῳ καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ ἐπαγγέλματι, ἀξιοσημειώτων δὲ εἶνε τίνα τρόπον πρὸς τοῦτο εὐρεν εἰς ὑποδηματοποιούς: Εὐθύς μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ προέδρου ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἐν:

θεουσιώδη ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ ἐπιστολὴν, λέγων ὅτι πρὸς τοῦτο καὶ αὐτὸς τὸ κατὰ δύναμιν εἶχε συντελέσῃ καὶ ζητῶν εἰς ἀμοιβὴν τὸ δικαίωμα νὰ κατασκευάσῃ τὰ ὑποδήματα, ἅτινα θὰ ἐφόρει ὁ πρόεδρος κατὰ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ ἐγκαθίδρυσιν, εἰς τὸ πείσμα ἄλλων ἀντιπολιτευομένων ὁμοτέχνων. Ὁ κ. Χάρρισον ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ πρὸς τὸν ὑποδηματοποιὸν ὡς ἐξῆς:

«Φίλτατε Κύριε,

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς σας δι' ἧς μοῦ ζητεῖτε τὸ μέτρον τοῦ ποδὸς μου, ἵνα οὕτω δυνηθῆτε νὰ ἐκτελέσετε τὴν φιλικὴν πρόθεσίν σας, νὰ μοῦ κατασκευάσετε δηλαδὴ ζεῦγους ὑποδημάτων, ἐπιτρέψατέ μοι πρῶτον νὰ εἶπω ὅτι ἐννοῶ νὰ πληρώσω τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν. Εὐχαριστῶν ὑμᾶς διὰ τὴν κατὰ τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα εὐμενῆ ὑποστήριξιν παρακαλῶ νὰ μὴ θεωρῆτε ὅλως ἀφωσιωμένον, BEN. HARRISON.»

Ἡ ἐπιστολὴ συνδεδεῦτο καὶ ὑπὸ ζεύγους παλαιῶν ὑποδημάτων, ἵνα ταῦτα χρησιμεύσωσι ὡς μέτρον καὶ δείγμα.

Ὁ πονηρὸς ὑποδηματοποιὸς ἐγκαίρως κατασκεύασε τὰ παραγγελθέντα ὑποδήματα καὶ ἐξέθεσεν αὐτὰ εἰς θέαν, φροντίσας ἅμα νὰ δημοσιευθῶσι τὰ περὶ τῆς παραγγελίας καὶ ἔκαμε διὰ τούτου τὴν τύχην του. Τὰ προεδρικά ὑποδήματα εἶνε ὑψηλά, βερνικωμένα, μὲ κομδίαι.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ὁ οἶκος τοῦ Ἀριόστου.

Ὁ ἰταλὸς ποιητῆς Ἀριόστος ἐκτίθει μικρὰν οἰκίαν. Φίλος τὸν ἐρωτᾷ:

— Πῶς σὺ ὁ ὀπίσθιος εἰς τὸν Ὀρλάνδον σου περιγράφεις τόσον λαμπρὰς οἰκίας διὰ τὸν ἑαυτὸν σου οἰκοδομῆς οἰκίαν τόσον πτωχικὴν;

— Αἱ λέξεις, φίλε μου, εἶνε πολὺ εὐθηνότεραι τῶν λίθων! ἀπαντᾷ μελαγχολικῶς ὁ ποιητῆς.

Σκέψεις φιλαργύρου.

Εἰς φιλάργυρον ἐδώρησαν κεινοργῆ πῖλον ὅστις τοῦ ἤρχετο στενός. Ὁ φιλάργυρος δὲν ἤξεύρει πῶς νὰ τον χρησιμοποίησῃ ἐπὶ τέλους εὐρίσκει:

— Γυναίκα, φύλαξέ μου αὐτὸ τὸ καπέλο καὶ νὰ μοῦ τὸ βάλετε ὅταν πεθάνω ποῦ δὲν πειράζει ἂν δὲν μοῦ κάνη.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΦΥΛΑΞΙΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΤΟΣ

Πλεῖστα ἀντικείμενα καθημερινῆς οἰκιακῆς χρήσεως ὑπόκεινται εἰς τὴν προσβολὴν τοῦ εὐρώτος, τῆς μούχλας ὡς καλεῖ αὐτὸν ὁ λαός. Τὰ βιβλία, τὰ δέρματα, ἡ μελάνη, τὰ γεννήματα προσβάλλονται καὶ καταστρέφονται ἐκ τούτου. Ἄριστα προφυλακτικὰ εἶνε τὰ ἀρωματικὰ ἔλαια ὀλίγα σταγόνες ἐλαίου λαβάντας ἢ γαρυφάλου ἐντὸς τοῦ μελανοδοχείου διατηροῦσι τὴν μελάνην ἀνέπαφον, μεμετρημένα δὲ σταγόνες ἐλαίου τερεβενθίνης προφυλάττουσιν ὁλόκληρον βιβλιοθήκην ἢ ἀποθήκην πλήρη σιτηρῶν.